

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA
W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA ZA ROK 2018

Wersja V

24 lipca 2019 r.

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Szanowni Państwo,

Rok 2018 to kolejny rok, w którym Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim podejmowała działania mające na celu zminimalizowanie oddziaływania na środowisko naturalne, ciągle doskonaląc się oraz rzetelnie i profesjonalnie wykonując swoje statutowe obowiązki.

Wyrazem starań i troski o środowisko było wdrożenie Systemu Zarządzania Środowiskowego (SZŚ) EMAS. Dzięki SZŚ możemy nadzorować nasz wpływ na środowisko uwzględniając bezpośrednie i pośrednie aspekty środowiskowe wynikające z naszej działalności.

Wdrożenie systemu EMAS to nie tylko ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko. Sprawny system zarządzania środowiskowego znacząco przyczynia się do obniżenia kosztów działalności, np. związanych z gospodarką odpadami, zmniejszeniem zużycia energii, wody, samochodami służbowymi. To także usprawnione zarządzanie ryzykiem – zmniejszenie prawdopodobieństwa wystąpienia awarii oraz poprawa bezpieczeństwa pracy.

Środowisko naturalne jest ważnym składnikiem bogactwa narodowego, a także istotnym elementem jakości życia. Dlatego też jego ochrona oraz racjonalne kształtowanie są istotnym czynnikiem społeczno – gospodarczego rozwoju kraju.

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce nową Deklarację Środowiskową za rok 2018, w której znajdą Państwo najważniejsze informacje dotyczące funkcjonowania Systemu Ekozarządzania i Audytu EMAS w naszej jednostce, uzyskanych efektów ekologicznych, a także planów dotyczących przyszłości.

Regionalny Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Grzegorz Krawczukowski

SPIS TREŚCI:

1.	INFORMACJE OGÓLNE I OPIS DZIAŁALNOŚCI	4
1.1.	Informacje ogólne.....	4
1.1.1.	Nazwa i adres.....	4
1.1.2.	Najwyższe kierownictwo.....	4
1.1.3.	Położenie.....	5
1.1.4.	Podstawy prawne działania	6
1.1.5.	Ogólna liczba zatrudnionych	7
1.2.	Opis działalności	7
1.2.1.	Zadania i kompetencje	8
1.2.2.	Schemat organizacyjny	10
2.	EKOLOGICZNE PODSTAWY DZIAŁANIA	11
3.	POLITYKA ŚRODOWISKOWA	11
4.	SYSTEM ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO	13
5.	ASPEKTY ŚRODOWISKOWE.....	17
5.1.	Identyfikacja aspektów środowiskowych bezpośrednich.....	18
5.2.	Identyfikacja aspektów środowiskowych pośrednich wynikających ze statutowej działalności	21
6.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE	24
7.	EFEKTY DZIAŁALNOŚCI ŚRODOWISKOWEJ.....	33
7.1.	Zgodność prawna w odniesieniu do aspektów środowiskowych	33
7.2.	Wyniki efektywności środowiskowej.....	34
7.2.1.	Różnorodność biologiczna	38
7.2.2.	Emisja.....	41
7.2.3.	Odpady.....	43
7.3.	Efekty działalności środowiskowej związane z pośrednimi aspektami środowiskowymi.....	44
7.3.1.	Plany zadań ochronnych Natura 2000	44
7.4.	Edukacja ekologiczna i rozpowszechnianie informacji.....	46
8.	WYMAGANIA PRAWNE	54
9.	KOMUNIKACJA	55
10.	OŚWIADCZENIE WERYFIKATORA ŚRODOWISKOWEGO	57
11.	SPIS TABEL	58
12.	SPIS RYSUNKÓW.....	58

1. INFORMACJE OGÓLNE I OPIS DZIAŁALNOŚCI

1.1. Informacje ogólne

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim (RDOŚ) jest organem administracji rządowej niezespołonej działającym na obszarze województwa lubuskiego. RDOŚ jest państwową jednostką budżetową, urzędem administracji rządowej.

Organ został powołany na mocy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim kieruje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim powoływany przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Regionalny Dyrektor wykonuje zadania w zakresie ochrony przyrody przy pomocy Regionalnego Konserwatora Przyrody, który jednocześnie pełni funkcję Zastępcy Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

1.1.1. Nazwa i adres

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim
ul. Jagiellończyka 13
66-400 Gorzów Wielkopolski
tel.: 887 101 300
fax: 95 71 25 045
e-mail: sekretariat.gorzowwlp@rdos.gov.pl

1.1.2. Najwyższe kierownictwo

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim
Józef Kruczkowski
ul. Jagiellończyka 13, 66-400 Gorzów Wielkopolski
tel. 887 101 300; fax. 95 71 25 045

Zastępca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska -
Regionalny Konserwator Przyrody w Gorzowie Wielkopolskim
Andrzej Korzeniowski
ul. Jagiellończyka 13, 66-400 Gorzów Wielkopolski
tel. 887 101 300; fax. 95 71 25 045

1.1.3. Położenie.

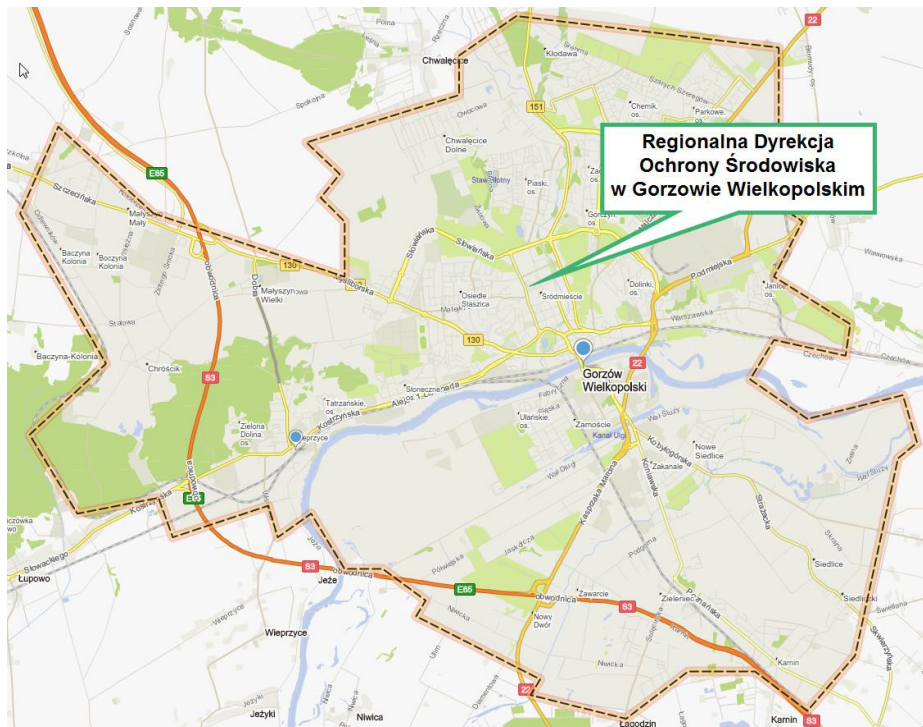
Siedziba Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim znajduje się w Gorzowie Wielkopolskim, mieście, położonym w północnej części województwa lubuskiego, nad rzeką Wartą. Województwo lubuskie położone jest w środkowozachodniej części Polski. Lubuskie od wschodu graniczy z województwem wielkopolskim, od południa z województwem dolnośląskim, a od północy z województwem zachodniopomorskim. Zachodnia granica regionu stanowi jednocześnie granicę Polski z Niemcami i pokrywa się w całości z odcinkami dwóch rzek - Odry i Nysy Łużyckiej.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim od dnia 15 kwietnia 2017 r. mieści się w budynku przy ulicy Jagiellończyka 13 w Gorzowie Wielkopolskim. Warunki najmu określa umowa zawarta w dniu 15 marca 2017 r. pomiędzy Bankiem Polska Kasa Opieki S.A. z siedzibą w Warszawie, a Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim. Przedmiotem najmu są pomieszczenia biurowe, pomieszczenia pomocnicze i garaże o łącznej powierzchni 622 m² (bez powierzchni wspólnej wynoszącej 337,5 m²).

Ryc. 1. Lokalizacja siedziby RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.targeo.pl/>

1.1.4. Podstawy prawne działania

Do aktów prawnych stanowiących podstawę prawną działania Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim należą:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2081, ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim (Dz. U. 2008 Nr 202, poz. 1254);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 7 lipca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim (Dz. U. z 2016, poz. 1043);

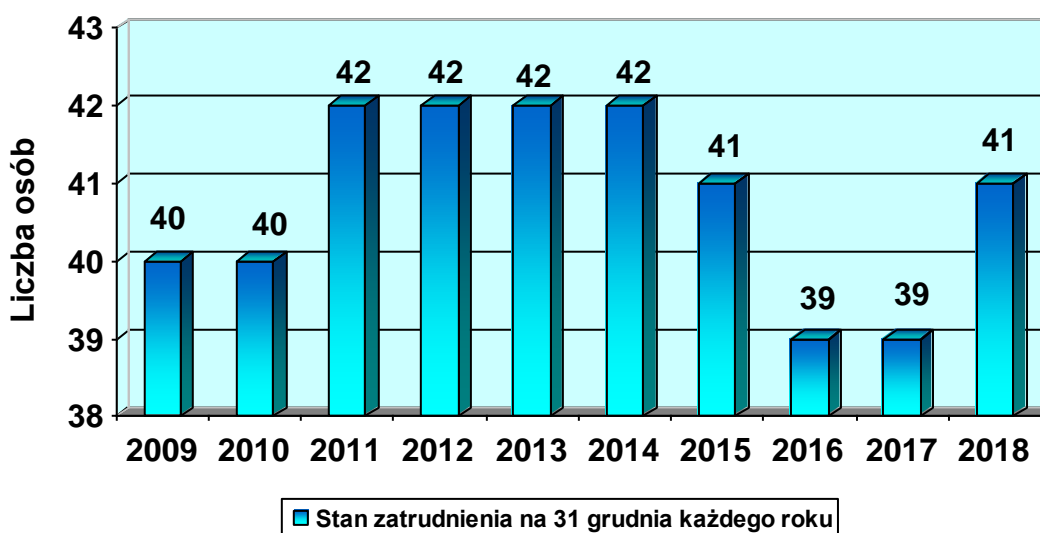

- Zarządzenie Nr 12/2016 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 14 października 2016 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

1.1.5. Ogólna liczba zatrudnionych

Zatrudnienie w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim na przestrzeni lat 2009-2018 przedstawia rycina nr 2.

Ryc. 2. Stan zatrudnienia w latach 2009-2018

1.2. Opis działalności

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim jest instytucją, która odpowiada za realizację polityki ochrony środowiska na terenie województwa lubuskiego w zakresie ocen oddziaływania na środowisko dokumentów planistycznych i przedsięwzięć oraz zarządzania ochroną przyrody, w tym obszarami Natura 2000.

Realizuje także zadania związane z zapobieganiem i naprawą szkód w środowisku, a także odpowiada za zarządzanie informacją o środowisku i jego ochronie. Uczestniczy również w procesie wyznaczania aglomeracji w ramach realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Jest organem egzekwowania wymagań prawnych w rozumieniu ustawy o krajowym systemie ek zarządzenia i audytu EMAS.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim odpowiada za ww. zadania oraz wydaje akty prawa miejscowego w postaci zarządzeń, w zakresie swoich kompetencji.

Organami opiniodawczo-doradczymi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim są:

- w zakresie ocen oddziaływania na środowisko - Regionalna Komisja do Spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko;
- w zakresie ochrony przyrody - Regionalna Rada Ochrony Przyrody.

Podstawowymi zadaniami Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim związanymi z realizacją polityki ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony przyrody jest udział w:

- strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko dla dokumentów planistycznych;
 - ocenach oddziaływania przedsięwzięć na środowisko;
 - tworzeniu i likwidacji form ochrony przyrody oraz wydawaniu decyzji na podstawie ustawy o ochronie przyrody;
 - koordynacji i nadzorowaniu funkcjonowania obszarów Natura 2000 na terenie województwa lubuskiego;
 - przeprowadzaniu postępowań w zakresie zapobiegania i naprawy szkód w środowisku,
 - udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie;
 - uczestniczeniu w procesie wyznaczania aglomeracji poprzez uzgadnianie projektu uchwały Sejmiku Województwa Lubuskiego, w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- a także wydawanie zezwoleń dotyczących m.in.:
- odstępstw od zakazów w stosunku do gatunków objętych ochroną gatunkową;
 - gospodarki odpadami i pozwoleń emisyjnych dla przedsięwzięć na terenach zamkniętych.

1.2.1. Zadania i kompetencje

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim realizuje swoje zadania w oparciu o następujące wydziały merytoryczne:

Wydział Zarządzania Środowiskiem (WZŚ) realizuje zadania dotyczące udziału w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko, uzgadniania dokumentów planistycznych, przeprowadzania ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko bądź też udziału w tych ocenach. W wydziale prowadzona jest również obsługa Regionalnej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko.

Wydział realizuje zadania z zakresu zapobiegania i naprawy szkód w środowisku. Prowadzi publicznie dostępne wykazy danych o środowisku i jego ochronie oraz udostępnia informacje o środowisku. Realizuje zadania wynikające z przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej i prowadzi stronę Biuletynu Informacji Publicznej. Wykonuje również zadania związane z systemem ekozarządzania i audytu EMAS. Realizuje zadania z zakresu wydawania pozwoleń emisyjnych dla przedsięwzięć na terenach zamkniętych oraz zezwoleń z zakresu gospodarki odpadami. Prowadzi także procedury uzgadniania aglomeracji przed ich wyznaczeniem przez sejmik województwa, w celu realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych na terenie województwa.

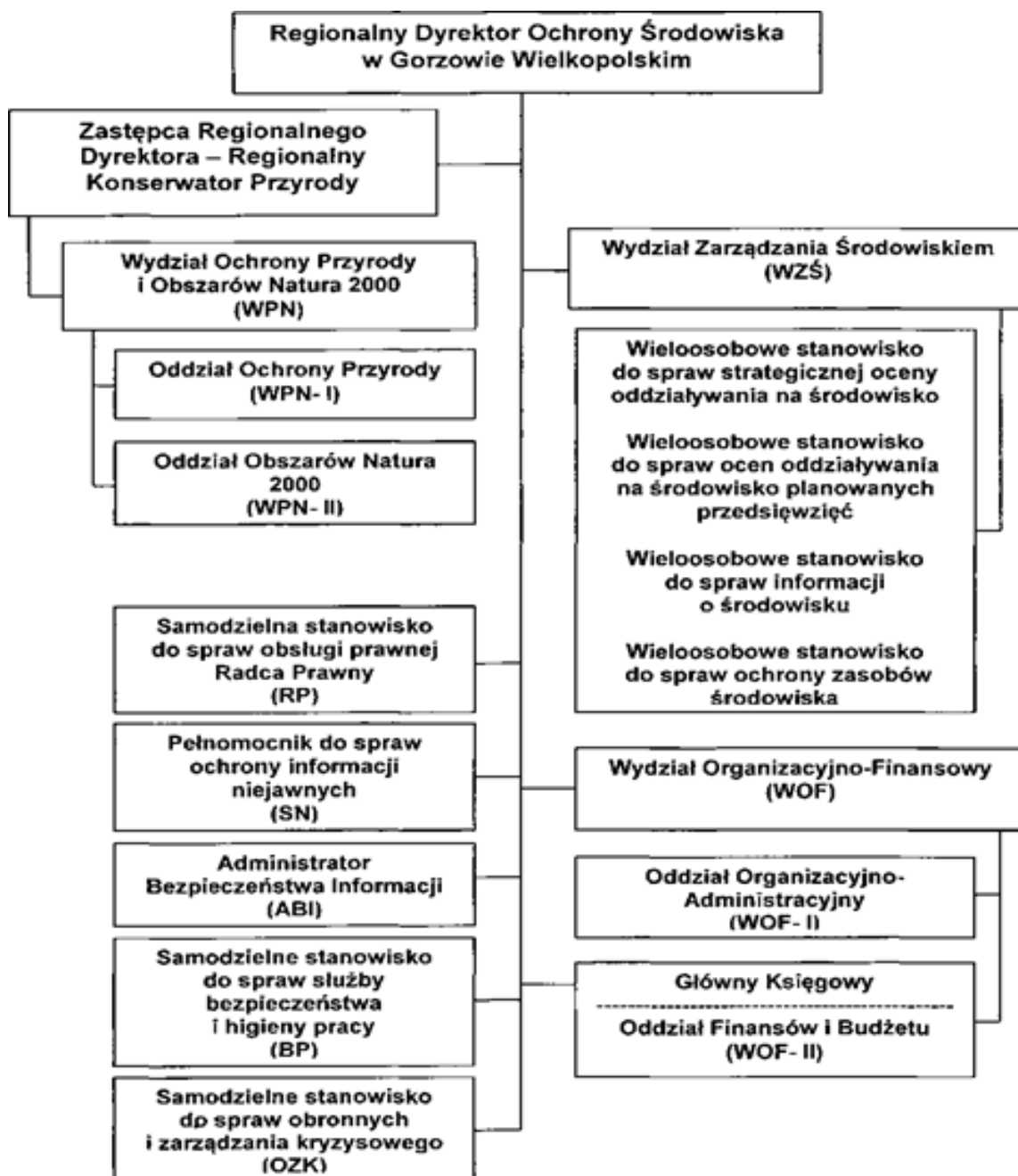
Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000 (WPN) realizuje zadania z zakresu ochrony gatunkowej i obszarów wartościowych przyrodniczo i krajobrazowo, ochrony i zarządzania obszarami Natura 2000. Realizuje projekty w ramach POIŚ. Prowadzi również obsługę Regionalnej Rady Ochrony Przyrody.

Wydział Organizacyjno-Finansowy (WOF) realizuje sprawy wynikające z zadań Regionalnego Dyrektora w zakresie obsługi finansowej, kadrowej, prawnej i organizacyjnej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, a także zapewnienia przestrzegania przepisów o ochronie informacji niejawnych.

1.2.2. Schemat organizacyjny

Ryc. 3. Schemat organizacyjny RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim

Schemat obowiązuje od 14 października 2016 r.

2. EKOLOGICZNE PODSTAWY DZIAŁANIA

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim mając na względzie jakość życia przyszłych pokoleń oraz obecne potrzeby społeczności lokalnej, dbając o ochronę i racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych, dąży do osiągnięcia sprawnie działającej, profesjonalnej, nowoczesnej i przyjaznej instytucji, aby pogodzić postęp społeczny i gospodarczy z poszanowaniem ochrony środowiska. Uwzględniając powyższe, od roku 2015 Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim utrzymuje system ekozarządzania i audytu EMAS.

3. POLITYKA ŚRODOWISKOWA

Polityka środowiskowa jest podstawowym warunkiem funkcjonowania Systemu Zarządzania Środowiskowego w RDOŚ. Dokument ten tworzy podstawy całego systemu zarządzania, gdyż zawiera najważniejsze zobowiązania w obszarze związanym z ochroną środowiska. Kierownictwo jednostki jest odpowiedzialne za zapewnienie, aby polityka środowiskowa była zrozumiała i stosowana na wszystkich stanowiskach pracy.

Polityka środowiskowa jest opublikowana na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim <http://gorzow.rdos.gov.pl>.

Ryc. 4. Polityka środowiskowa RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim

POLITYKA ŚRODOWISKOWA REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim jest instytucją, która odpowiada za realizację polityki ochrony środowiska na terenie województwa lubuskiego w zakresie przeprowadzania ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko dla dokumentów planistycznych, a także zarządzania ochroną przyrody, w tym m.in. obszarami Natura 2000. Realizuje także zadania dotyczące zapobiegania i naprawy szkód w środowisku.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim mając na względzie jakość życia przyszłych pokoleń oraz obecne potrzeby społeczności lokalnej, dbając o ochronę i racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych, przy wykorzystaniu instrumentów ciągłego doskonalenia się i podnoszenia poziomu zaangażowania zespołu, dąży do osiągnięcia sprawnie działającej, profesjonalnej, nowoczesnej i przyjaznej instytucji, godzącej postęp społeczny i gospodarczy z poszanowaniem ochrony środowiska.

Realizacja ustawowych zadań prowadzona jest z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju zgodnie z wymaganiami prawnymi i innymi, wiąże się z powstawaniem aspektów środowiskowych, do których należą w szczególności:

- udział w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko,
- przeprowadzanie ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko lub udział w tych ocenach,
- zarządzanie ochroną przyrody, w tym m.in. obszarami Natura 2000,
- naprawa i przeciwdziałanie wystąpieniu szkód w środowisku.

Jesteśmy świadomi swojego bezpośredniego i pośredniego wpływu na środowisko, wynikającego z działalności Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim. Dlatego też, powodzenie Systemu Zarządzania Środowiskowego zależy przede wszystkim od kierownictwa i pracowników, którzy dokładają wszelkich starań do ciągłego doskonalenia działań prośrodowiskowych w ramach systemu ekozarządzania i audytu EMAS w celu poprawy środowiskowych efektów działalności.

Niniejsza polityka stanowi ramy do ustalenia i przeglądu celów oraz zadań środowiskowych.

Przyjęta Polityka środowiskowa jest znana i publicznie dostępna.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Józef Kruczkowski

Gorzów Wielkopolski, dnia 11 kwietnia 2019 r.

4. SYSTEM ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO

System zarządzania środowiskowego zgodny z wymaganiami EMAS jest częścią składową ogólnego systemu zarządzania w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim. Zakres systemu zarządzania środowiskowego obejmuje realizację ustawowych zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze województwa lubuskiego (klasyfikacja działalności zgodna z NACE/PKD: 84 11 Z).

W wyniku przeprowadzonego przeglądu środowiskowego określono, m.in. kontekst organizacji oraz zainteresowane strony, które skrótowo przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 1. Określenie czynników zewnętrznych i wewnętrznych oraz zainteresowanych stron.

Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne	Zainteresowane strony
<ul style="list-style-type: none">— rotacja pracowników,— złożoność spraw,— komunikacja – wewnętrzna— zasoby techniczne, m.in. oprogramowania, sprzęt, pojazdy.	<ul style="list-style-type: none">— przydzielone środki finansowe,— ciągłe zmiany w wymogach prawnych,— wzrost liczby wpływających spraw,— dostępność szkoleń,— komunikacja zewnętrzna (z zainteresowanymi stronami),— finansowanie zadań RDOŚ ze źródeł zewnętrznych.	<ul style="list-style-type: none">— inwestorzy/wnioskodawcy (spółki, osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego),— strony postępowania, społeczeństwo i organizacje pozarządowe,— organy administracji rządowej i samorządowej,— instytucje finansujące zadania,— instytucje, firmy, osoby fizyczne sąsiadujące z organizacją

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018 REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Spełnienie wymagań EMAS przez RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim zostało potwierdzone wpisem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska do rejestru systemu ekozarządzania i audytu EMAS, w dniu 16 listopada 2015 r., pod numerem (PL 2.08-003-59), zgodnym z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z 25.11.2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we wspólnocie EMAS.

Odpowiedzialność za system zarządzania środowiskowego spoczywa w rękach Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, który formułuje wytyczne dla ustanawiania celów środowiskowych oraz dla dalszego rozwoju systemu ekozarządzania i audytu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia EMAS.

Do koordynacji działania systemu ekozarządzania w RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim Zarządzeniem Nr 6/2018 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 7 maja 2018 r. powołano Pełnomocnika do spraw EMAS oraz, w celu efektywnego zarządzania zadaniami wynikającymi z utrzymania i doskonalenia systemu powołano Zespół do spraw zarządzania środowiskowego w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Pełnomocnik ds. zarządzania środowiskowego przekazuje kierownictwu jednostki do analizy i oceny materiały związane z funkcjonowaniem systemu EMAS w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i na tej podstawie kierownictwo, w ramach przeglądu zarządzania, które odbywa się minimum raz w roku, potwierdza skuteczność działania systemu.

Ważną cechą Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS) jest przekazywanie społeczeństwu informacji na temat środowiskowych wpływów organizacji za pośrednictwem opracowanej Deklaracji Środowiskowej.

Podstawowe elementy Systemu Zarządzania Środowiskowego to:

- polityka środowiskowa;
- aspekty środowiskowe;

- wymagania prawne i inne;
- cele, zadania i programy środowiskowe; zasoby, role, odpowiedzialność i uprawnienia;
- kompetencje, szkolenia, świadomość;
- komunikacja;
- dokumentacja;
- nadzór nad dokumentami; sterowanie operacyjne, gotowość i reagowanie na awarie;
- monitorowanie i pomiary;
- ocena zgodności;
- niezgodności, działania korygujące i zapobiegawcze;
- nadzór nad zapisami, audyty wewnętrzne i przegląd zarządzania.

Kierownictwo jednostki zapewnia dostępność zasobów niezbędnych do ustanowienia, wdrożenia, utrzymania i doskonalenia Systemu Zarządzania Środowiskowego.

Wszyscy pracownicy posiadają odpowiednie kompetencje, umiejętności i uprawnienia do realizacji ustawowych zadań Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w zależności od zajmowanego stanowiska. Wymagania te ujęte są w opisach stanowisk oraz zakresach czynności, które są na bieżąco aktualizowane i dostosowywane do zmieniających się przepisów. Poprzez realizację swoich zadań każdy pracownik aktywnie uczestniczy w działalności na rzecz ochrony środowiska.

W procesie identyfikacji wymagań prawnych analizowane są akty prawne, pozwolenia, decyzje i umowy dotyczące funkcjonowania RDOŚ oraz wyniki przeglądu środowiskowego, które są na bieżąco aktualizowane. W celu zapewnienia ciągłej zgodności działań podejmowanych przez RDOŚ z wymaganiami prawnymi i standardami dotyczącymi środowiska, przeprowadzane są minimum raz w roku wewnętrzne audyty środowiskowe oraz przeglądy zarządzania.

Komunikacja wewnętrzna jest prowadzona zgodnie z zasadami ustalonymi w RDOŚ. Regularnie odbywają się narady kierownictwa z udziałem naczelników i głównej księgowej, podczas których ustalane są nie tylko bieżące strategie działania urzędu. Rozpatrywane są też sprawy zgłaszane przez pracowników za pośrednictwem naczelników swoich wydziałów. Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim są na bieżąco zamieszczane na dostępnym dla wszystkich pracowników serwerze wewnętrznym i publikowane na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej.

W komunikacji wewnętrznej pomiędzy pracownikami RDOŚ wykorzystywana jest również służbowa poczta elektroniczna oraz serwer wewnętrzny.

W urzędzie prowadzony jest stały nadzór nad dokumentacją i zapisami. Obieg dokumentacji i nadzór nad dokumentami oraz zapisami jest zgodny z Zarządzeniem Nr 10 Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 9 września 2014 r. ze zm. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej, jednolitego rzeczowego wykazu akt i instrukcji o organizacji i zakresie działania archiwum zakładowego Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i regionalnych dyrekcji ochrony środowiska. Dla skuteczniejszego nadzoru w tym zakresie i większej efektywności RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim wprowadził System Zarządzania Dokumentami i Zadaniem Pracowników e-Dok. System jest aktualizowany i serwisowany pod kątem potrzeb urzędu oraz nadzorowany w zakresie zgodności ze zmieniającymi się wymaganiami prawnymi przez dostawcę.

Identyfikowanie sytuacji awaryjnych odbywa się poprzez analizę i ocenę ryzyka w ramach sprawowania kontroli zarządczej.

5. ASPEKTY ŚRODOWISKOWE

Aspekt środowiskowy definiuje się, jako: „element działań organizacji, jej wyrobów lub usług, który może nadzorować i na które może mieć wpływ, a także powiązane z nimi wpływy na środowisko, biorąc pod uwagę perspektywę cyklu życia”.

ASPEKTY ŚRODOWISKOWE:

BEZPOŚREDNIE POŚREDNIE

W ramach funkcjonowania wdrożonego systemu EMAS w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, na etapie przeglądu środowiskowego, została przeprowadzona identyfikacja pośrednich, jak i bezpośrednich aspektów środowiskowych oraz dokonana ocena ich wpływu na środowisko. Dokonano zmiany kryterium nr 5. Podjęto decyzję, że kryterium nr 5 będzie uwzględniać ustawowe zadania RDOŚ obejmujące potencjalne korzyści lub szkody dla środowiska oraz stan środowiska.

Ocena aspektów środowiskowych zarówno pośrednich jak i bezpośrednich została oparta na pięciu kryteriach wypracowanych odpowiednio do specyfiki działalności naszego Urzędu, takich jak:

- kryterium 1 - wpływ na środowisko – waga następstwa,
- kryterium 2 - częstotliwość wystąpienia,
- kryterium 3 - kryterium formalno-prawne,
- kryterium 4 - znaczenie dla zainteresowanych stron, pracowników, społeczeństwa, opinii publicznej,
- kryterium 5 - ustawowe zadania RDOŚ obejmujące potencjalne korzyści lub szkody dla środowiska oraz stan środowiska.

Zastosowano metodę punktową przyjmując dla pierwszych czterech kryteriów do oceny liczbę punktów 5, 10, 20, a dla piątego - kryterium do oceny liczbę punktów 5 lub 20, gdzie: 5 punktów oznacza ocenę niską; 10 punktów oznacza ocenę umiarkowaną; 20 punktów oznacza ocenę wysoką.

Za znaczące uznane zostały te aspekty środowiskowe, które uzyskały łącznie minimum 80 punktów. Wszystkie aspekty środowiskowe znaczące są aspektami pośrednimi.

5.1. Identyfikacja aspektów środowiskowych bezpośrednich

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, jako organizacja wywiera na środowisko stosunkowo niewielki bezpośredni wpływ. Aspekty związane są z pracą biurową pracowników i ich przebywaniem na terenie Urzędu. Wytwarzane odpady to przede wszystkim zużyty papier, tonery, odpady komunalne. Zużywane surowce naturalne związane są z oświetleniem i ogrzewaniem pomieszczeń biurowych, zużywaniem wody i wytwarzaniem ścieków oraz zużywaniem materiałów biurowych.

Zgodnie z umową najmu z dnia 15 marca 2017 r. i Aneks nr 1 z dnia 31 maja 2017 r. pomiędzy Bankiem Polska Kasa Opieki S.A. z siedzibą w Warszawie, a Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, dotyczącą wynajmu pomieszczeń biurowych, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim ponosi opłaty, m.in. za: ogrzewanie pomieszczeń, konserwacje instalacji i urządzeń technicznych, wywóz nieczystości stałych, dostawy zimnej i ciepłej wody, odprowadzanie ścieków, energię elektryczną, utrzymanie i konserwację zieleni wokół budynku, utrzymanie sprzętu ppoż., 24 godzinny dozór i monitoring budynku, utrzymanie czystości części wspólnych budynku, konserwację dźwigów, utrzymanie i monitoring ppoż. instalacji alarmowej. Opłaty naliczane są zgodnie ze stawkami zawartymi w umowie najmu.

Tab. 2. Aspekty środowiskowe

Aspekt środowiskowy	Wpływ na środowisko
Zużycie energii elektrycznej	zużycie nieodnawialnych zasobów, efekt cieplarniany, emisje CO ₂ , NO _x i SO ₂ do powietrza, przyczynianie się do efektu cieplarnianego.
Zużycie wody wodociągowej	Zmniejszenie zasobów surowców naturalnych.
Wytwarzanie ścieków socjalno-bytowych	Możliwość zanieczyszczenia gruntu, migracja zanieczyszczeń do wód.
Emisja do powietrza związana z eksploatacją samochodów służbowych	Zanieczyszczenie atmosfery, zużycie nieodnawialnych zasobów, przyczynianie się do efektu cieplarnianego.

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Emisja do powietrza związana z eksploatacją klimatyzatorów w pomieszczeniach biurowych	Zanieczyszczenie atmosfery, pogorszenie jakości powietrza, przyczynianie się do globalnego efektu cieplarnianego.
Zużycie papieru	Zmniejszona ilość odnawialnych zasobów naturalnych, obniżenie ilości wiązanego CO ₂ w środowisku, zanieczyszczenie odpadami komunalnymi.
Wytwarzanie odpadów komunalnych	Emisje do powietrza, zanieczyszczenie gruntu i wody przy przetwarzaniu odpadów na nowe surowce. Zmniejszenie przestrzeni bytowania ludzi i zwierząt poprzez zwiększenie powierzchni składowisk odpadów.
Odpady niebezpieczne (komputery, drukarki, niszczarki)	Zanieczyszczenie substancjami chemicznymi, zanieczyszczenie metalami ciężkimi wód i gleb; emisje do powietrza, gruntu i wody przy przetwarzaniu odpadów na nowe surowce.
Powstawanie odpadów budowlanych oraz remontowych	Zmniejszenie przestrzeni bytowania ludzi i zwierząt poprzez zwiększenie powierzchni składowisk odpadów, emisje pyłów i substancji chemicznych do gruntu i powietrza.

Dokonano analizy treści Decyzji Komisji (UE) 2019/61 z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie sektorowego dokumentu referencyjnego dotyczącego najlepszych praktyk zarządzania środowiskowego, sektorowych wskaźników efektywności środowiskowej oraz kryteriów doskonałości dla sektora administracji publicznej na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ek zarządzenia i audytu we Wspólnocie (EMAS). Przeprowadzona analiza wykazała, że wskaźniki efektywności środowiskowej ww. dokumentu nie mają zastosowania w RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim. Pomimo tego wdrożono najlepsze praktyki w zakresie edukacji ekologicznej i rozpowszechniania informacji, omówione szczegółowo w podrozdziale 7.4. Ponadto Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim podejmuje działania zmierzające do ograniczenia wpływu bezpośrednich aspektów środowiskowych na środowisko poprzez zastosowanie "Dobrych Praktyk" w zakresie:

- **zarządzanie zużyciem energii i minimalizowanie jej zużycia** – RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim, zgodnie z zawartą umową najmu pomieszczeń biurowych ponosi opłaty m.in. za zużycie energii elektrycznej. Zachęca się pracowników do wyłączenia zbędnych urządzeń biurowych, klimatyzacyjnych. W siedzibie korzysta się z energii elektrycznej i z energii cieplnej dostarczanej przez zewnętrzne od dostawców zewnętrznych.

- **zarządzanie zużyciem wody i minimalizowanie jej zużycia** – RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim, zgodnie z zawartą umową najmu pomieszczeń biurowych ponosi opłaty m.in. za zużycie wody. Zachęca się pracowników do ograniczenia ilości zużywanej wody.
- **minimalizowanie wpływu na środowisko dojazdów do pracy i podróży służbowych** – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. dysponuje czterema samochodami marki: Fiat, Nissan, Skoda, Kia. W Regionalnej Dyrekcji wprowadzone zostały zasady „Dobrych praktyk”, których wykonywanie pozwoli na propagowanie wszelkich zachowań ograniczających negatywny wpływ podróży służbowych, a także docierania i powrotu z pracy. Informacja została przekazana do wszystkich pracowników są, więc tym samym zaangażowani w proces.
- **emisja do powietrza związana z eksploatacją klimatyzatora w 2018 r.** - sposobem na zabezpieczenie się przed ewentualną awarią było i jest zlecenie cyklicznego dokonywania przeglądu i czyszczenia klimatyzacji przez firmę posiadającą odpowiednie uprawnienia;
- **ograniczanie zużycia papieru i materiałów biurowych** obieg dokumentów w jednostce odbywa się częściowo drogą elektroniczną poprzez Elektroniczny System Zarządzania Dokumentami, m.in. wysyłanie pism drogą elektroniczną przez skrzynkę podawczą e-PUAP, który minimalizuje zużycie papieru. Ponadto ogranicza się zużycie papieru w ramach „Dobrych Praktyk” polegających, m.in.: na wykorzystywaniu zapisanych kartek, jako tzw. brudnopisów oraz ograniczenie ilości drukowanych dokumentów, jak również wprowadzenie bezwzględnej zasady wydruku dwustronnego.
- **zarządzanie wytwarzaniem odpadów i jego minimalizowanie – odpady komunalne** są segregowane w odpowiednio oznakowanych pojemnikach, odbierane są przez firmę specjalistyczną zgodnie z zawartą umową zarządcy budynku.
Odpady biurowe i odpady niebezpieczne (m.in. odpady zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego), przekazywane są upoważnionym jednostkom z użyciem karty przekazania odpadu – rozdział 7.2.3., tab.14.
Powstawania odpadów budowlanych oraz remontowych – RDOŚ w 2018 r. nie był właścicielem siedziby, w związku z czym ewentualne remonty przeprowadzane były przez administratora budynku.

— **sytuacje awaryjne** - jako potencjalne sytuacje awaryjne w siedzibie RDOŚ można wymienić możliwość pożaru, awarii sieci doprowadzającej wodę, odprowadzającej ścieki, urządzenia klimatyzacyjnego czy instalacji elektrycznej. W siedzibie zamontowane są czujniki ppoż., znajdują się gaśnice, których stan techniczny jest kontrolowany co roku, zgodnie z terminem ważności. Budynek jest nadzorowany przez firmę ochroniarską.

5.2. Identyfikacja aspektów środowiskowych pośrednich wynikających ze statutowej działalności

Z uwagi na specyfikę działalności RDOŚ, jako znaczące zostały uznane aspekty środowiskowe pośrednie powiązane z procesami merytorycznymi:

Tab. 3. Znaczące aspekty środowiskowe pośrednie (zgodnie z przeglądem środowiskowym (maj 2019 r.))

Lp.	Źródło aspektu	Aspekt środowiskowy - pośrednie aspekty środowiskowe powiązane z procesami merytorycznymi	Wpływ na środowisko – pośredni wpływ
1.	Oceny oddziaływania na środowisko	Uzgodnienia w ramach postępowań związanych z wydawaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.	Zapobieganie, ograniczenie, minimalizacja zagrożeń negatywnego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
2.		Prowadzenie postępowań w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	Zapobieganie, ograniczenie, minimalizacja zagrożeń negatywnego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć o znaczeniu ogólnopolskim mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Budowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa – informowanie społeczeństwa o potencjalnym zagrożeniach dla środowiska oraz życia i zdrowia ludzi oraz kształtowanie postaw pro-środowiskowych.
3.		Prowadzenie postępowań w sprawie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.	Zapobieganie, ograniczenie, minimalizacja zagrożeń negatywnego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć o znaczeniu ogólnopolskim mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
4.	Ochrona środowiska na terenach zamkniętych	Wydawanie pozwoleń emisyjnych z ustawy Prawo ochrony środowiska na terenach zamkniętych: na wytwarzanie odpadów, na wprowadzanie gazów	Zabezpieczenie przestrzegania standardów ochrony środowiska. Pośrednio zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń lub ich ograniczanie.

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

		lub pyłów do powietrza oraz decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu i pozwoleń zintegrowanych.	
5.	Szkody w środowisku	Prowadzenie postępowań w związku ze zgłoszeniem wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku.	Zabezpieczenie przed wystąpieniem zanieczyszczenia lub szkody w środowisku lub zapewnienie realizacji działań naprawczych i/lub zapobiegawczych, w tym m.in. zaprzestanie dalszego zanieczyszczania, przywracanie środowiska do stanu sprzed zaistnienia zanieczyszczenia lub do stanu zbliżonego do poprzedniego spełniającego standardy, stworzenie warunków do samoregulacji środowiska naturalnego.
6.		Wydawanie decyzji uzgadniającej działania naprawcze i/lub zapobiegawcze na wniosek.	Zabezpieczenie przed wystąpieniem zanieczyszczenia lub szkody w środowisku lub zapewnienie realizacji działań naprawczych i/lub zapobiegawczych, w tym m.in. zaprzestanie dalszego zanieczyszczania, przywracanie środowiska do stanu sprzed zaistnienia zanieczyszczenia lub do stanu zbliżonego do poprzedniego spełniającego standardy, stworzenie warunków do samoregulacji środowiska naturalnego.
7.		Prowadzenie postępowań w sprawie remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi.	Zabezpieczenie przed wystąpieniem zanieczyszczenia lub szkody w środowisku lub zapewnienie realizacji działań naprawczych i/lub zapobiegawczych, w tym m.in. zaprzestanie dalszego zanieczyszczania, przywracanie środowiska do stanu sprzed zaistnienia zanieczyszczenia lub do stanu zbliżonego do poprzedniego spełniającego standardy, stworzenie warunków do samoregulacji środowiska naturalnego.
8.	Ochrona przyrody - ochrona gatunkowa	Wydawanie zezwoleń na podejmowanie czynności polegających zakazom w stosunku do gatunków roślin, grzybów i zwierząt objętych ochroną gatunkową.	Utrzymywanie równowagi w środowisku między społeczeństwem a przyrodą. Zabezpieczenie odpowiedniego stanu ochrony gatunkowej, w tym trwałości populacji gatunków roślin, grzybów i zwierząt objętych ochroną gatunkową. Budowanie świadomości społecznej w zakresie ochrony gatunkowej. Wsparcie badań i rozwoju nauk przyrodniczych.
9.		Ustalanie stref ochronnych dla zwierząt, roślin i grzybów objętych ochroną	Strefowa ochrona gatunkowa. Zachowanie biotopów w zakresie optymalnym dla gatunków zwierząt, roślin i grzybów objętych ochroną. W okresie rozrodu zapewnienie spokoju i możliwości zwiększania populacji. Ochrona i zachowanie bioróżnorodności.
10	Ochrona przyrody – ochrona	Uzgodnienia projektów decyzji zezwalającej na usunięcie drzew w obrębie pasa drogowego drogi publicznej, z wyłączeniem obcych gatunków topoli	Ochrona krajobrazu, ciągów oraz korytarzy migracyjnych zwierząt. Ochrona i zachowanie bioróżnorodności. Zapobieganie nadmiernemu i nieuzasadnionemu wycinaniu drzew w pasach drogowych. Zachowanie siedlisk gatunków zwierząt, roślin i grzybów chronionych.
11.		Uznawanie obszaru za	Ochrona przyrody czynna lub ściśła najbardziej cennych

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

	gatunkowa	rezerwat przyrody.	elementów przyrodniczych. Ochrona i zachowanie bioróżnorodności. Edukacja ekologiczna, kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa.
12.		Ustanawianie planów ochrony rezerwatu przyrody.	Ochrona przyrody czynna lub ścisła najbardziej cennych elementów przyrodniczych. Ochrona i zachowanie bioróżnorodności. Ochrona i zachowanie celów i przedmiotów ochrony w danym rezerwacie. Edukacja ekologiczna, kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa.
13.		Ustanawianie zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody.	Ochrona przyrody czynna lub ścisła najbardziej cennych elementów przyrodniczych. Ochrona i zachowanie bioróżnorodności. Ochrona i zachowanie celów i przedmiotów ochrony w danym rezerwacie. Edukacja ekologiczna, kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa.
14.		Ustanawianie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.	Utrzymanie właściwego stanu oraz poprawa przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000. Ochrona i zachowanie bioróżnorodności. Edukacja ekologiczna, kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie dotyczącym obszarów Natura 2000.
15.	Ochrona przyrody - Natura 2000	Ustanawianie planów ochrony dla obszarów Natura 2000.	Utrzymanie właściwego stanu oraz poprawa przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000. Ochrona i zachowanie bioróżnorodności. Edukacja ekologiczna, kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie dotyczącym obszarów Natura 2000.
16.		Prowadzenie postępowań w sprawie czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu obszaru Natura 2000, jego części lub chronionych na nim gatunków	Przywrócenie przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 do właściwego stanu lub poprawienie przedmiotów ochrony. W tym m.in. wstrzymanie negatywnych działań oraz odtwarzanie siedlisk przyrodniczych zniszczonych lub zdegradowanych przez człowieka

17.		Realizacja działań ochronnych w zakresie ochrony przyrody	Zachowanie i poprawa ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, roślin i grzybów na terenach objętych ochroną prawną lub poza nimi. Działania ochronne to m.in. działania wynikające z ustanowionych planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów Natura 2000, planów ochrony i zadań ochronnych dla rezerwatów przyrody, a w szczególności zadania z zakresy ochrony czynnej, ekspertyzy i monitoringi przyrodnicze, znakowanie granic, informowanie. Przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów i składników przyrody oraz zachowanie siedlisk przyrodniczych a także siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów. Edukacja ekologiczna, kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa.
18.		Prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięć na obszar Natura 2000.	Zapobieganie, ograniczenie, minimalizacja zagrożeń negatywnego oddziaływania planowanych przedsięwzięć na obszary Natura 2000. Zabezpieczenie utrzymania przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 we właściwym stanie.

Wszystkie znaczące aspekty środowiskowe znajdują swoje odzwierciedlenie w celach Regionalnej Dyrekcji oraz w działaniach operacyjnych. Są monitorowane i poddawane okresowym pomiarom. Aspekty środowiskowe, cele Urzędu, mierniki, budżet zadaniowy oraz kontrola zarządcza tworzą spójną całość. Jak wynika z identyfikacji znaczących aspektów środowiskowych RDOŚ ma niewielki wpływ bezpośredni na środowisko, jednakże dąży do ciągłej minimalizacji negatywnych działań, poprzez oszczędne i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przez pracowników. Jednocześnie w RDOŚ identyfikuje się duży wpływ pośredni na środowisko w postaci wydawanych decyzji administracyjnych, które narzucają na adresatów obowiązek dążenia do zachowania dobrego stanu środowiska. Pomimo, że Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim nie ma możliwości weryfikacji, czy rozstrzygnięcia administracyjne zostały rzetelnie wykonane, rola pośredniego wpływu na środowisko jest bezsprzeczna.

6. CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE

Polityka środowiskowa stanowi podstawę opracowywania i realizacji celów, zadań środowiskowych w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Realizowane w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim cele i zadania są spójne z kontrolą zarządczą i budżetem zadaniowym, w którym wskazane są mierniki dla poszczególnych celów oraz oparte są na planie działalności jednostki.

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Tab. 4. Rozliczenie najważniejszych celów zaplanowanych na 2018 r.

Lp.	Cel	Najważniejsze zadania służące realizacji celu	Mierniki określające stopień realizacji celu		Wartość rzeczywiście osiągnięta na koniec 2018 r.	Komentarz
			nazwa	planowana wartość do osiągnięcia na koniec roku 2018,		
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zapewnienie ograniczenia degradacji środowiska naturalnego oraz powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej.	<p>Sieć Natura 2000:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sporządzanie planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów Natura 2000, 2. Przeprowadzanie postępowań w ramach ustawy prawo zamówień publicznych dotyczących wyboru wykonawców na realizację projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, 3. Upowszechnianie wiedzy w zakresie zasad funkcjonowania obszarów Natura 2000. <p>Podzadanie: Ochrona przyrody i krajobrazu</p>	Liczba zarządzeń oraz rozporządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych lub planu ochrony dla obszarów Natura 2000/ łączna liczba obszarów Natura 2000 (szt./szt.)	38/987	35/987	<p>W 2018 r. sporządzono 2 plany zadań ochronnych w formie zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim tj. z dnia 4 kwietnia 2018 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Brożek PLH080051 i z dnia 22 sierpnia 2018 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nietoperek PLH080003.</p> <p>Nie przygotowywano projektów planów ochrony dla obszarów Natura 2000 - plany ochrony zostały zastąpione planami zadań ochronnych.</p> <p>Nie przeprowadzano postępowań ramach ustawy Prawo zamówień publicznych dotyczących wyboru wykonawców na realizację projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 w ramach POIS 2014-2020 ze względu na przesunięcie rozpoczęcia projektu.</p>

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

						Wiedzę w zakresie funkcjonowania obszarów Natura 2000 upowszechniano w sposób ciągły, za pomocą komunikatów na stronie internetowej RDOŚ oraz udostępniania informacji o środowisku.
2.	Efektywne orzekanie dla zapewnienia zachowania wartości przyrodniczych terenów cennych pod względem przyrodniczym oraz ochrona fauny i flory	<p>Prowadzono postępowania dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none">— decyzji w sprawie odstępstw od zakazów w stosunku do chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;— decyzji w sprawie odstępstw od zakazów obowiązujących na obszarze rezerwatów przyrody;— postanowień w sprawie obowiązku lub braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na obszar Natura 2000;— zaświadczeń organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 dla przedsięwzięć współfinansowanych ze środków krajowych lub funduszy Unii Europejskiej;— uzgodnień projektów uchwał samorządu terytorialnego w sprawie utworzenia lub likwidacji form ochrony przyrody;— uzgodnień projektów decyzji ustalających lokalizację inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy w odniesieniu do obszarów objętych ochroną prawną;— uzgodnień projektów decyzji zezwalających na usunięcie drzew	Liczba rozstrzygnięć administracyjnych w danych roku / liczba spraw administracyjnych wszczętych w danych roku.	2450/2500	2823/2834	<p>Prowadzono postępowania dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none">— decyzji w sprawie odstępstw od zakazów w stosunku do chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;— decyzji w sprawie odstępstw od zakazów obowiązujących na obszarze rezerwatów przyrody;— postanowień w sprawie obowiązku lub braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na obszar Natura 2000;— zaświadczeń organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 dla przedsięwzięć współfinansowanych ze środków krajowych lub funduszy Unii Europejskiej;— uzgodnień projektów uchwał samorządu terytorialnego w sprawie utworzenia lub likwidacji form ochrony przyrody;— uzgodnień projektów decyzji ustalających lokalizację inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy w odniesieniu do obszarów objętych ochroną prawną;— uzgodnień projektów decyzji zezwalających na usunięcie drzew w

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

		w obrębie pasa drogowego drogi publicznej. Podzadanie: Ochrona przyrody i krajobrazu				obrębie pasa drogowego drogi publicznej. Wartość powyżej przewidywanego wykonania wynika bezpośrednio z większej ilości rozstrzygnięć administracyjnych i wniosków złożonych do RDOŚ m.in. dotyczących wydawania zaświadczeń organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 dla projektów współfinansowanych ze środków pomocowych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych oraz uzgadniania projektów decyzji dotyczących wycinki drzew w obrębie pasa drogi publicznej. Jednostka nie ma wpływu na ilość złożonych wniosków.
3.	Zapobieganie zagrożeniom w środowisku, usuwanie ich skutków oraz ustalanie warunków korzystania ze środowiska	1.Prowadzenie postępowań mających na celu ustalenie warunków korzystania ze środowiska. 2.Prowadzenie postępowań mających na celu ustalenie wystąpienia szkody w środowisku lub zagrożenia wystąpienia szkody w środowisku. 3.Prowadzenie postępowań mających na celu nakazanie podjęcia działań naprawczych. 4.Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie uzgodnienia warunków prowadzenia działań naprawczych na skutek wystąpienia szkody w środowisku.	liczba załatwionych spraw w danym roku	50	50	Prowadzono postępowania w zakresie naprawy szkód w środowisku oraz w zakresie historycznych zanieczyszczeń ziemi, pozwoleń emisyjnych dla przedsięwzięć na terenach zamkniętych, decyzji zakresu gospodarki odpadami oraz uzgodnień dot. wyznaczania aglomeracji przez Sejmik województwa lubuskiego w celu realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

4.	Zapewnienie funkcjonowania systemu ocen oddziaływania na środowisko.	<p>Oceny oddziaływania na środowisko:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Wydawanie opinii i uzgodnień w ramach postępowań dotyczących strategicznych ocen oddziaływania na środowisko.2. Wydawanie decyzji, uzgodnień i opinii w ramach postępowań dotyczących ocen oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć.	Liczba spraw załatwionych w danym roku/ liczba spraw rozpatrywanych w danym roku	1000/1000	790/861	<p>Realizację celu osiągnięto w stopniu niższym niż planowano, ze względu na ilość wpływających wniosków. Cel pozwolił na: zapobieganie, ograniczenie, minimalizację zagrożeń negatywnego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w ujęciu transgranicznym, budowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa – informowanie społeczeństwa o potencjalnym zagrożeniach dla środowiska oraz życia i zdrowia ludzi. Kształtowanie postaw prośrodowiskowych.</p>
----	--	---	--	-----------	---------	---

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Tab. 5. Najważniejsze cele środowiskowe na 2019 r. zgodne z Planem działalności RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim na rok 2019.

Lp.	Cel	Najważniejsze zadania służące realizacji celu	Mierniki określające stopień realizacji celu	
			nazwa	planowana wartość do osiągnięcia na koniec roku 2019, którego dotyczy plan
1	2	3	4	5
1.	Zapewnienie ograniczenia degradacji środowiska naturalnego oraz powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej (Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000)	<ol style="list-style-type: none"> Sporządzanie planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów Natura 2000; Przeprowadzanie postępowań w ramach ustawy prawo zamówień publicznych dotyczących wyboru wykonawców na realizację projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000; Upowszechnianie wiedzy w zakresie zasad funkcjonowania obszarów Natura 2000. Podzadanie: Ochrona przyrody i krajobrazu	Liczba zarządzeń oraz rozporządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych lub planu ochrony dla obszarów Natura 2000/ łączna liczba obszarów Natura 2000 (szt./szt.)	38/987
2.	Efektywne orzekanie dla zapewnienia zachowania wartości przyrodniczych terenów cennych pod względem przyrodniczym oraz ochrona fauny i flory (Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000).	Liczba wydawanych rozstrzygnięć administracyjnych w danym roku: <ul style="list-style-type: none"> procedury postępowania mających na celu wydawanie: <ul style="list-style-type: none"> decyzji w sprawie odstępstw od zakazów w stosunku do chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; decyzji w sprawie odstępstw od zakazów obowiązujących na obszarze rezerwatów przyrody; postanowień w sprawie obowiązku lub braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na obszar Natura 2000; zaświadczeń organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 dla przedsięwzięć współfinansowanych ze środków krajowych lub funduszy Unii Europejskiej; uzgodnienie projektów uchwał samorządu terytorialnego w sprawie utworzenia lub likwidacji form ochrony przyrody; uzgodnień projektów decyzji ustalających lokalizację inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy w odniesieniu do obszarów objętych ochroną prawną; uzgodnień projektów decyzji zezwalających na usunięcie drzew w obrębie pasa drogowego drogi publicznej. Podzadanie: Ochrona przyrody i krajobrazu	Liczba wydanych rozstrzygnięć administracyjnych w danych roku (w %) ¹	100% 2700/2700

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

3.	Zapobieganie zagrożeniom w środowisku, usuwanie ich skutków oraz ustalanie warunków korzystania ze środowiska (Wydział zarządzania środowiskiem).	1.Prowadzenie postępowań mających na celu ustalenie warunków korzystania ze środowiska. 2.Prowadzenie postępowań mających na celu ustalenie wystąpienia szkody w środowisku lub zagrożenia wystąpienia szkody w środowisku. 3.Prowadzenie postępowań mających na celu nakazanie podjęcia działań naprawczych. 4.Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie uzgodnienia warunków prowadzenia działań naprawczych na skutek wystąpienia szkody w środowisku.	Liczba załatwionych spraw w danym roku	50
4.	Zapewnienie funkcjonowania systemu ocen oddziaływania na środowisko	1. Wydawanie opinii i uzgodnień w ramach postępowań dotyczących strategicznych ocen oddziaływania na środowisko. 2. Wydawanie decyzji, uzgodnień i opinii w ramach postępowań dotyczących ocen oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć.	Liczba spraw z zakresu systemu ocen oddziaływania na środowisko załatwionych w danym roku/ /liczba spraw rozpatrywanych w danym roku (szt/szt)	1000/1000

¹ Obliczono miernik wg wzoru:

$$\frac{\text{liczba rozstrzygnięć administracyjnych w danym roku}}{\text{liczba spraw administracyjnych wszczętych w danym roku}} \times 100 \%$$

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Tab. 6. Mierniki realizacji celów środowiskowych w latach 2016, 2017, 2018.

Lp.	Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Nazwa miernika	Plan na 2016 r.	Wykonanie w 2016 r.	Plan na 2017 r.	Wykonanie w 2017 r.	Plan na 2018 r.	Wykonanie w 2018 r.
1.	Zapewnienie ograniczenia degradacji środowiska naturalnego oraz powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej.	Sporządzanie planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów Natura 2000, Przeprowadzanie postępowań w ramach ustawy prawo zamówień publicznych dotyczących wyboru wykonawców na realizację projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, Upowszechnianie wiedzy w zakresie zasad funkcjonowania obszarów Natura 2000.	Liczba zarządzeń oraz rozporządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych lub planu ochrony dla obszarów Natura 2000/ łączna liczba obszarów Natura 2000 (szt./szt.)	31/987	26/987	35/987	33/987	38/987	35/987
2.	Efektywne orzekanie dla zapewnienia zachowania wartości przyrodniczych terenów cennych pod względem przyrodniczym oraz ochrona fauny i flory	Prowadzono postępowania dotyczące: decyzji w sprawie odstępowania od zakazów w stosunku do chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; decyzji w sprawie odstępowania od zakazów obowiązujących na obszarze rezerwatów przyrody; postanowień w sprawie obowiązku lub braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na obszar Natura 2000; zaświadczeń organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 dla przedsięwzięć współfinansowanych ze środków krajowych lub funduszy Unii Europejskiej; uzgodnienie projektów uchwał samorządu terytorialnego w sprawie utworzenia lub likwidacji form ochrony przyrody;	Liczba rozstrzygnięć administracyjnych w danych roku / liczba spraw administracyjnych wszczętych w danym roku	2100/2120	2822/2834	2350/2400	2727/2749	2450/2500	2823/2834

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

		uzgodnień projektów decyzji ustalających lokalizację inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy w odniesieniu do obszarów objętych ochroną prawną; uzgodnień projektów decyzji zezwalających na usunięcie drzew w obrębie pasa drogowego drogi publicznej.							
3.	Zapobieganie zagrożeniom w środowisku, usuwanie ich skutków oraz ustalanie warunków korzystania ze środowiska	Prowadzenie postępowań mających na celu ustalenie warunków korzystania ze środowiska; Prowadzenie postępowań mających na celu ustalenie wystąpienia szkody w środowisku lub zagrożenia wystąpienia szkody w środowisku; Prowadzenie postępowań mających na celu nakazanie podjęcia działań naprawczych; Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie uzgodnienia warunków prowadzenia działań naprawczych na skutek wystąpienia szkody w środowisku.	Liczba załatwionych spraw w danym roku	50	53	50	19	50	50
4.	Zapewnienie funkcjonowania systemu ocen oddziaływania na środowisko.	Wydawanie opinii i uzgodnień w ramach postępowań dotyczących strategicznych ocen oddziaływania na środowisko. Wydawanie decyzji, uzgodnień i opinii w ramach postępowań dotyczących ocen oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć.	Liczba spraw załatwionych w danym roku/ liczba spraw rozpatrywanych w danym roku	800/800	1018/1049	1000/1000	1133/1128	1000/1000	790/861

7. EFEKTY DZIAŁALNOŚCI ŚRODOWISKOWEJ

7.1. Zgodność prawna w odniesieniu do aspektów środowiskowych

Główne wymagania prawne mające zastosowanie w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2081, ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 799, ze zm.)
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. Ochrona przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz.1614, ze zm.)
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2096, ze zm.)
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1945 ze zm.)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. 2019 r., poz. 701, ze zm.)
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz. U. 2018 r., poz. 954).

Ponadto Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim spełnia wymagania prawne poprzez:

- prowadzenie ewidencji odpadów;
- przekazywanie odpadów niebezpiecznych (sprzętu elektronicznego i elektrycznego, zużytych tonerów) do utylizacji, wyspecjalizowanej firmie, zgodnie z kartami przekazania odpadów;
- monitoring emisji do atmosfery: spalin z samochodów służbowych oraz ewentualnego wycieku z klimatyzatora, w związku z tym sporządzane są coroczne sprawozdania w zakresie korzystania ze środowiska do Urzędu Marszałkowskiego oraz do systemu KOBIZE;

- prowadzenie segregacji odpadów komunalnych zgodnie z uchwałą Nr LVIII/728/2018 Rady Miasta Gorzowa Wielkopolskiego z dnia 31 stycznia 2018 r. w sprawie prawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Gorzowa Wlkp.

7.2. Wyniki efektywności środowiskowej

Główne wskaźniki efektywności środowiskowej wymienione w załączniku IV do Rozporządzenia Komisji (UE) 2018/2026 z 19 grudnia 2018 r., zmieniającego załącznik IV do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) odnoszą się do bezpośrednich aspektów środowiskowych, które w RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim mają charakter wyłącznie administracyjno-biurowy.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim nie wyznaczyła wskaźników efektywności w następujących obszarach środowiskowych: energii, wody, wytwarzania odpadów komunalnych, ponieważ obowiązek w tym zakresie spoczywa na zarządcy obiektu - Bank Polska Kasa Opieki S.A. i nie ma technicznych możliwości monitorowania tych wskaźników. Z uwagi na wynajem jedynie pomieszczeń nie uwzględniono także wskaźnika efektywności środowiskowego w obszarze użytkowania gruntów w odniesieniu do różnorodności biologicznej.

Wskaźnik efektywności środowiskowych w obszarze materiału, w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska może dotyczyć przede wszystkim zużycia papieru. Jednakże przyjęcie tego wskaźnika efektywności środowiskowej nie ma znaczenia dla znaczących aspektów środowiskowego. Zużycie to, jest w głównej mierze zależne od ilości i rodzaju wpływających wniosków, na które z kolei RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim nie ma wpływu (inicjatywa Wnioskodawców).

Ocena znaczenia aspektów środowiskowych została dokonana podczas przeglądu środowiskowego. Uznano, że naszym najistotniejszym wpływem na środowisko jest wpływ pośredni związany z realizacją ustawowych zadań przypisanych regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska. W związku z tym wykazujemy wskaźniki efektywności środowiskowej odnoszące się do naszych podstawowych działań.

W tabelach 7 i 8 przedstawiono efektywność środowiskową na przestrzeni lat, w odniesieniu do znaczących aspektów środowiskowych z pominięciem obszarów Natura

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

2000 i rezerwatów przyrody w województwie lubuskim, które jako wskaźniki efektywności różnorodności biologicznej szczegółowo omówiono w rozdziale 7.2.1.

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Tab. 7 Efektywność środowiskowa w zakresie wydawanych decyzji, postanowień w odniesieniu do znaczących aspektów pośrednich wyznaczonych w WZŚ .

Aspekty znaczące		A				B				R			
		Liczba rozpatrzonych spraw dla aspektów (szt.)				Łączna liczba rozpatrzonych spraw dla znaczących aspektów (szt.)				R=A/B			
		2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Wydział Zarządzania Środowiskiem	Uzgodnienia w ramach postępowań związanych z wydawaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	112	104	116	64	191	184	331	212	0,59	0,57	0,35	0,30
	Prowadzenie postępowań w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	40	22	191	100					0,21	0,12	0,58	0,47
	Prowadzenie postępowań w sprawie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.	2	0	3	2					0,01	0,00	0,01	0,01
	Wydawanie pozwoleń emisyjnych na terenach zamkniętych z ustawy Prawo ochrony środowiska	14	22	8	7					0,07	0,12	0,02	0,03
	Prowadzenie postępowań w związku ze zgłoszeniem wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku.	12	28	9	26					0,06	0,15	0,03	0,12
	Wydawanie decyzji uzgadniającej działania naprawcze i/lub zapobiegawcze na wniosek	8	8	4	13					0,04	0,04	0,01	0,06
	Prowadzenie postępowań w sprawie remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi.	3	0	0	0					0,02	0,00	0,00	0,00

Tab. 8. Efektywność środowiskowa w zakresie wydawania decyzji, postanowień dla znaczących aspektów pośrednich wyznaczonych w WPN

Aspekty znaczące		A				B				R			
		Liczba rozpatrzonych spraw dla aspektów (szt.)				Łączna liczba rozpatrzonych spraw dla znaczących aspektów (szt.)				R=A/B			
		2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000	Wydawanie zezwoleń na podejmowanie czynności podlegających zakazom w stosunku do gatunków roślin, grzybów i zwierząt objętych ochroną gatunkową	251	253	233	199	1138	1133	703	1142	0,22	0,22	0,33	0,17
	Ustalanie stref ochronnych dla zwierząt, roślin i grzybów objętych ochroną	7	9	9	8					0,01	0,01	0,01	0,01
	Uzgodnienia projektów decyzji zezwalającej na usunięcie drzew w obrębie pasa drogowego drogi publicznej, z wyłączeniem obcych gatunków topoli	854	858	461	923					0,75	0,76	0,66	0,81
	Realizacja działań ochronnych w zakresie ochrony przyrody	26	13	15	12					0,02	0,01	0,02	0,01
	Prowadzenie postępowań w sprawie czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu obszaru Natura 2000, jego części lub chronionych na nim gatunków	0	0	0	0					0	0	0	0

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Wskaźnikiem mogącym świadczyć o wysokim poziomie merytorycznym rozstrzygnięć organu jest ilość uchylonych aktów administracyjnych – decyzji, wydanych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim(A) w stosunku do wydanych aktów administracyjnych – decyzji (B).

Tab. 9. Wskaźnik efektywności środowiskowej w odniesieniu do jakości wydawanych decyzji.

Wskaźnik	Jednostka	Ilość uchylonych decyzji				Ilość wydanych decyzji				R=A/Bx1000			
		A				B							
		2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
decyzje	szt.	0	0	0	1	298	284	433	307	0	0	0	3

W latach 2015, 2016 i 2017 nie uchylono żadnej z wydanych decyzji, jedynie w roku 2018 uchylono w całości jedną decyzję i przekazano do ponownego rozpatrzenia.

7.2.1. Różnorodność biologiczna

Z uwagi na fakt, iż jednym z kluczowych obszarów środowiskowych jest różnorodność biologiczna, zdecydowaliśmy na określenie wskaźników dla dwóch wybranych obszarów naszej działalności tj.:

- liczba obszarów Natura 2000 posiadająca dokumenty planistyczne (A) w stosunku do liczby obszarów Natura 2000 (B) w latach 2015-2018: A/B;
- liczba rezerwatów przyrody posiadających dokumenty planistyczne (A) w stosunku do ogólnej liczby rezerwatów przyrody w województwie lubuskim (B) w latach 2015-2018: A/B.

Dane szczegółowe przedstawiono w tabeli nr 10 i 11.

Realizacja postanowień treści ustanowionych planów umożliwi utrzymanie lub poprawę stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, dla których ochrony wyznaczono przedmiotowe obszary Natura 2000, a także czynną ochronę i zachowanie bioróżnorodności w rezerwach przyrody.

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Tab. 10. Wartości wskaźników efektywności środowiskowej

Wskaźnik	Wartość aspektu	Jedno-stka	Liczba obszarów chronionych-obszary Natura 2000 i rezerwy przyrody posiadających dokumenty planistyczne (narastająco) Liczba A					Liczba obszarów chronionych-obszary Natura 2000 i rezerwy przyrody w województwie lubuskim (narastająco) Liczba B					R=A/B				
			2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Natura 2000	Aspekt znaczący	szt.	7	25*	32	34	42	75	75	75	75	75	0,093	0,33*	0,42	0,45	0,56
Rezerwy przyrody	Aspekt znaczący	szt.	48	59	59	59	59	64	64	64	64	67	0,75	0,92	0,92	0,92	0,88

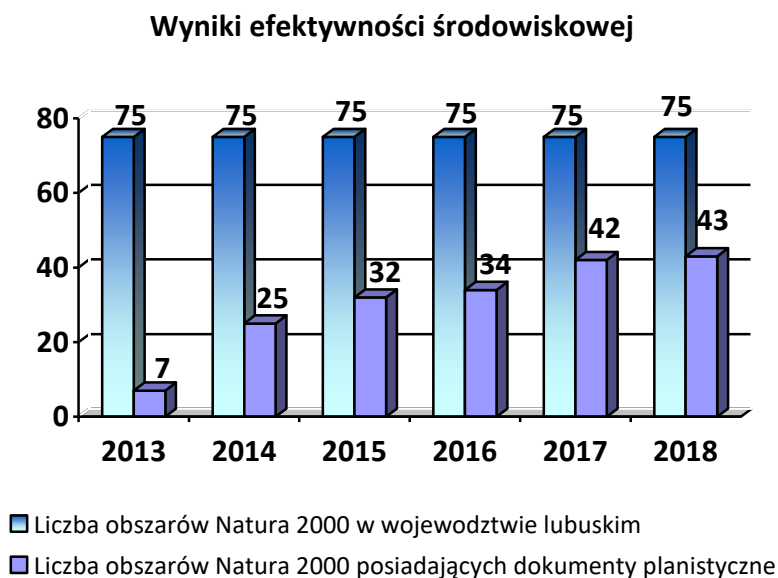
Tab. 11. Wartości wskaźników efektywności środowiskowej

Wskaźnik	Wartość aspektu	Jedno-stka	Liczba obszarów chronionych-obszary Natura 2000 i rezerwy przyrody posiadających dokumenty planistyczne (narastająco) Liczba A	Liczba obszarów chronionych-obszary Natura 2000 i rezerwy przyrody w województwie lubuskim (narastająco) Liczba B	R=A/B
			2018	2018	2018
Natura 2000	Aspekty znaczące	szt.	43	75	0,57
Rezerwy przyrody	Aspekty znaczące	szt.	60	67	0,90

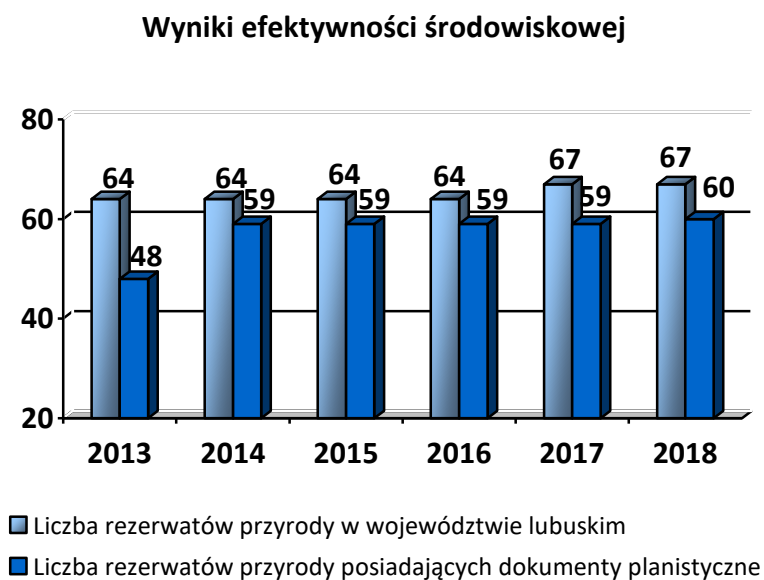
* w Deklaracji za rok 2014 wykonanie miało wartość 18 (wynikającą z wykonania w danym roku). Począwszy od Deklaracji za rok 2015 zmieniono wartość na 25 z uwagi na przyjęcie wartości narastająco (tj.: wartość 2013 r. + wartość 2014 r.).

Ryc. 5. Wskaźniki efektywności środowiskowej dla obszarów Natura 2000

Ryc. 6. Wskaźnik efektywności środowiskowej dla rezerwatów przyrody

7.2.2. Emisja

Na stanie RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim w 2018 roku figurowały 4 służbowe samochody osobowo – terenowe spełniające wymagania EURO 3, 4, 5, 6. Emisje związane z wprowadzaniem gazów lub pyłów do powietrza z procesów spalania etyliny 95 w silniku spalinowym jest tak mała, iż jednostka jest zwolniona z uiszczania opłat z tego tytułu.

Na tej podstawie opracowano wskaźnik, zgodny z wytycznymi tworzenia wskaźników głównych efektywności środowiskowej tj.: emisja do powietrza (A) przypadająca na jednego pracownika (B).

Wskaźnik za rok 2015 jest składową trzech samochodów służbowych i wynosi 0,086 Mg na 1 osobę. Od roku 2016 wielkość wskaźnika przedstawia zużycie etyliny dla czterech samochodów służbowych. Pomimo posiadania większej liczby pojazdów w okresie od 2016 do 2018 odnotowano niższe zużycie etyliny w stosunku do roku 2015 r. Wpływ na tą zmianę w stosunku do poprzednich lat mogło mieć kilka czynników, m.in. zmiana środka transportu - zastąpienie samochodu osobowego na transport publiczny. Dane szczegółowe w tabeli nr 12.

W tabeli nr 13 przedstawiono wskaźnik efektywności środowiskowej w odniesieniu do emisji dla CO₂, NO_x, PM i SO₂ w kg/rok w przeliczeniu na jednego pracownika. Obliczenia wykonano na podstawie wskaźników GEMIS (Globales Emissions – Modell Integrierter Systeme):

Tab. 12. Wartości wskaźników efektywności środowiskowej – zużycie etyliny w Mg.

Rok	2015*	2016*	2017	2018
Zużycie etyliny w Mg A	3,524	3,249	3,149	3,483
Ilość pracowników B	41	39	39	41
Wskaźnik (Mg/1 osobę) R=A/B	0,086	0,083	0,081	0,085

*nieprawidłowe ilości w 2015 i 2016 powstały z błędu rachunkowego

Tab. 13. Wartość wskaźników efektywności środowiskowej – emisja CO₂, SO₂, NO_x, PM w kg/rok.

Masa wyemitowanych zanieczyszczeń [kg/rok]	CO₂	SO₂	NO_x	PM
Rok 2015 [kg/rok] A	12666,2	5,60	6,53	0,75
Ilość pracowników B	41	41	41	41
Wskaźnik [kg/rok]/ 1osobę R=A/B	308,93	0,14	0,16	0,02
Rok 2016 [kg/rok] A	11679,3	5,16	6,02	0,69
Ilość pracowników B	39	39	39	39
Wskaźnik [kg/rok]/ 1osobę R=A/B	299,47	0,13	0,15	0,02
Rok 2017 [kg/rok] A	11317,7	5,00	5,84	0,67
Ilość pracowników B	39	39	39	39
Wskaźnik [kg/rok]/ 1osobę R=A/B	290,20	0,13	0,15	0,02
Rok 2018 [kg/rok] A	12530,6	5,54	6,46	0,74
Ilość pracowników B	41	41	41	41
Wskaźnik [kg/rok]/ 1osobę R=A/B	305,62	0,14	0,16	0,02

Ogrzewanie głównej siedziby RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim w 2018 r. (i obecnie) zapewnia sieć grzewcza elektrociepłowni miejskiej. W RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim użytkowany był w 2018 r. 1 klimatyzator, który podlega naszej kontroli. W roku 2018 nie twierdzono ubytków czynnika chłodzącego.

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

7.2.3. Odpady

W RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim wytworzono następujące rodzaje odpadów:

Tab. 14. Wytworzone odpady w latach 2015 – 2018.

Kod odpadu	Wartość Mg/rok (A)				Ilość pracowników (B)				Wskaźnik R= A/B x 1000			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
19 12 01 - papier i tektura	0,055	0	0	0	41	39	39	41	1,34	0	0	0
15 01 01 - opakowania z papieru i tektury	0	0	0,114 ²	0	41	39	39	41	0	0	2,92	0
16 02 13* - zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy ⁵ inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12	0	0	0,018 ²	0	41	39	39	41	0	0	0,46	0
16 02 14 - zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13)	0	0,350	0,135 ²	0	41	39	39	41	0	8,97	3,46	0
16 02 16 - elementy usunięte ze zużytych urządzeń inne niż wymienione w 160215)	0,0073	0,0042	0	0	41	39	39	41	0,18	0,11 ¹	0	0
20 03 07 - odpady wielkogabarytowe	0,060	0,060	0,780 ²	0	41	39	39	41	1,46	1,54	20	0
20 01 36 - zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż 200123 i 200135	0,180	0	0	0	41	39	39	41	4,39	0	0	0

¹w Deklaracji za rok 2016 wskaźnik wynosił 1,08. Począwszy od Deklaracji za rok 2016 zmieniono wskaźnik na 0,11 z uwagi na nieprawidłowość powstałą z błędu pisarskiego.

²w Deklaracji za rok 2017 nieprawidłowo podano ilości odpadów oraz kody odpadów, co jest oczywistą omyłką pisarską.

7.3. Efekty działalności środowiskowej związane z pośrednimi aspektami środowiskowymi

7.3.1. Plany zadań ochronnych Natura 2000

Pracownicy RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim wykonują swoje ustawowe zadania uczestnicząc w postępowaniach administracyjnych, zajmując stanowisko w sprawach związanych z ochroną środowiska, przyrody i szkodami w środowisku poprzez wydawanie m.in. decyzji, postanowień, uzgodnień i opinii.

Tab. 15. Wykaz przyjętych planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 (stan na 2018 rok)

Lp.	Obszar Natura 2000	Data podpisania zarządzenia	Data ogłoszenia w dzienniku urzędowym województwa lubuskiego
1.	Puszcza Barlinecka PLB080001	21.08.2013 r.	01.10.2013 r.
2.	Skwierzyna PLH080041	08.10.2013 r.	28.10.2013 r.
3.	Lasy Dobrosułowskie PLH080037	09.10.2013 r.	30.10.2013 r.
4.	Sulechów PLH080043	23.10.2013 r.	30.10.2013 r.
5.	Jezioro Janiszowice PLH080053	14.11.2013 r.	20.11.2013 r.
6.	Nowogrodzkie Przygiełkowisko PLH080054	15.11.2013 r.	20.11.2013 r.
7.	Diabelski Staw koło Radomicka PLH080056	26.11.2013 r.	28.11.2013 r.
8.	Dolina Pliszki PLH080011	10.01.2014 r.	20.01.2014 r.
9.	Dolina Dolnej Noteci PLB080002	14.01.2014 r.	21.01.2014 r.
10.	Pojezierze Sławskie PLB300011	14.01.2014 r.	24.01.2014 r.
11.	Ujście Noteci PLH080006	28.01.2014 r.	31.01.2014 r.
12.	Kargowskie Zakola Odry PLB080012	07.03.2014 r.	10.03.2014 r.
13.	Puszcza Notecka PLB300015	03.03.2014 r.	18.03.2014 r.
14.	Dolina Leniwej Obry PLH080001	24.03.2014 r.	31.03.2014 r.

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

15.	Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLH080002	28.03.2014 r.	08.04.2014 r.
16.	Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie PLH080008	07.04.2014 r.	11.04.2014 r.
17.	Ujście Ilanki PLH080015	17.04.2014 r.	22.04.2014 r.
18.	Nowosolska Dolina Odry PLH080014	25.04.2014 r.	28.04.2014 r.
19.	Dolina Ilanki PLH080009	25.04.2014 r.	28.04.2014 r.
20.	Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002	29.04.2014 r.	05.05.2014 r.
21.	Bory Dolnośląskie PLB020005	21.05.2014 r.	21.05.2014 r.
22.	Łęgi Odrzańskie PLB020008	21.05.2014 r.	21.05.2014 r.
23.	Jezioro Kozie PLH320010	29.04.2014 r.	07.05.2014 r.
24.	Łęgi Odrzańskie PLH020008	30.09.2014 r.	1.10.2014 r.
25.	Dolina Dolnej Kwisy PLH020050	29.12.2014 r.	30.12.2014 r.
26.	Bory Chrobotkowe koło Bytomca PLH080048	22.01.2015 r.	23.01.2015 r.
27.	Bytnica PLH080034	24.02.2015 r.	25.02.2015 r.
28.	Mopkowy tunel koło Krzystkowic PLH080024	24.02.2015 r.	25.02.2015 r.
29.	Wilki nad Nysą PLH080044	02.03.2015 r.	03.03.2015 r.
30.	Ostoja Witnicko-Dębniańska PLB320015	15.04.2015 r.	20.04.2015 r.
31.	Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032	04.05.2015 r.	05.05.2015 r.
32.	Łęgi koło Wymiarek PLH080059	18.12.2015 r.	22.12.2015 r.
33.	Łęgi koło Słubic PLH080013	08.02.2016 r.	11.02.2016 r.
34.	Otyń PLH080040	11.08.2016 r.	11.08.2016 r.
35.	Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035	07.03.2017 r.	08.03.2017 r.
36.	Bory Chrobotkowe koło Brzózki PLH080031	30.03.2017 r.	31.03.2017 r.

37.	Bory Babimojskie PLH080063	30.03.2017 r.	31.03.2017 r.
38.	Mierkowskie Wydmy PLH080039	30.03.2017 r.	31.03.2017 r.
39.	Borowina PLH080030	30.03.2017 r.	31.03.2017 r.
40.	Dolina Środkowej Odry PLH080004	13.07.2017 r.	14.07.2017 r.
41.	Murawy Gorzowskie PLH080058	08.12.2017 r.	12.12.2017 r.
42.	Brożek PLH080051	04.04.2018 r.	04.04.2018 r.
43.	Nietoperek PLH08003	22.08.2018 r.	27.08.2018 r.

Realizacja postanowień treści ustanowionych Planów umożliwia utrzymanie lub poprawę stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, dla których ochrony wyznaczone zostały obszary Natura 2000.

7.4. Edukacja ekologiczna i rozpowszechnianie informacji.

Dobrymi praktykami zarządzania środowiskowego w zakresie edukacji ekologicznej i rozpowszechniania informacji jest prowadzenie szeroko rozumianej edukacji w celu, m.in. pogłębiania publicznej świadomości problemów związanych ze środowiskiem, dostarczania praktycznych informacji na temat codziennego wkładu w ochronę środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów, tworzenia nowych wzorców zachowań wśród różnych grup w społeczeństwie.

Wspólna realizacja przedsięwzięć edukacyjnych, promocja wiedzy o przyrodzie i jej ochronie, zwiększanie świadomości ekologicznej młodych Lubuszan, to jeden z ważniejszych celów, jaki postawiła sobie Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim. Wspieranie prawne i inwestowanie w nieformalną edukację jest niezbędne, aby popularyzować wiedzę o środowisku naturalnym wśród mieszkańców województwa lubuskiego. Pozwala to jednocześnie rozwijać społeczeństwo akceptujące konieczność ochrony środowiska i kierujące się zasadami zrównoważonego rozwoju.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. współpracuje z placówkami, m.in. oświaty, kultury, organizacjami pozarządowymi, a także organizuje konferencje, prowadzi warsztaty, szkolenia spotkania. Edukacja ekologiczna jest ukierunkowana na ochronę środowiska i kształtowanie proekologicznych wzorców.

Fot. RDOŚ w Gorzowie Wielkopolski

Rok 2018 to okres, w którym prowadziliśmy aktywną działalność edukacyjną. Pracownicy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim uczestniczyli w komisjach konkursowych organizowanych, np. przez Ligę Ochrony Przyrody - XXXI edycja ogólnopolskiego konkursu Mój Las 2017/2018.

Stałe zainteresowanie konkursem „Mój Las” wśród dzieci i młodzieży jest wynikiem wzrastającej świadomości ekologicznej, kształtującej się nowego pokolenia „młodych ekologów”.

Trud wychowywania młodego pokolenia w poczuciu współodpowiedzialności za stan środowiska, zdrowia, pomaga skutecznie kształtować właściwe postawy proekologiczne, dlatego też zorganizowanie X Wojewódzkiego Przeglądu Teatrzyków Ekologicznych „Zielony Kapturek” zyskało poparcie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Fot. M.Bielewicz

Aktywność Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim ma również na celu zapoznanie pracowników administracji samorządowej, członków kół łowieckich oraz społeczności lokalnej z prawnymi aspektami dotyczącymi sytuacji konfliktowych związanych z obecnością zwierząt prawnie chronionych i działaniami podejmowanymi przez człowieka.

W roku 2018 zorganizowano konferencje, pt. *Czy taki wilk straszny, jak go malują?*, która miała na celu przedstawienie informacji o wielkości populacji wilka, jego siedliskach oraz postępowaniem w przypadku potencjalnych szkód spowodowanych przez wilki.

Przeprowadzono także szkolenia, m.in. dla służby leśnej w Nadleśnictwie Międzyrzecz dotyczące zasad funkcjonowania stref ochrony ostoi ptasiej ptaków drapieżnych oraz technik monitoringu ich stanowisk gniazdowych. dodatkowo przedstawiono wykład na temat sytuacji rybołowa w województwie lubuskim oraz jego czynnej ochronie.

Fot. RDOŚ w Gorzowie Wielkopolski

Z okazji obchodów *Międzynarodowego Dnia Krajobrazu* odbył się spacer szlakiem przyrodniczo – turystycznym w rezerwacie przyrody „Gorzowie Murawy” zorganizowany przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim. W spacerze wzięli udział, m.in. mieszkańcy miasta i regionu, w tym uczniowie z gorzowskich szkół i ich opiekunowie.

Fot. RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim

Zrozumienie podstawowych mechanizmów zastosowanych rozwiązań prawnych dla ochrony cennych gatunków zwierząt w obszarach mogących stanowić sytuacje konfliktowe, ułatwia i mobilizuje do poszukiwania pozytywnych rozwiązań w ramach przyjętych reguł krajowych i prawa wspólnotowego.

Fot. RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim

W ramach *współpracy polsko – niemieckiej* w województwie lubuskim odbyło się spotkanie mające na celu wymianę informacji oraz doświadczeń z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz chronionych gatunków roślin i zwierząt na terenach województw: lubuskiego, dolnośląskiego oraz Saksonii.

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Wykaz projektów, konferencji, szkoleń, spotkań, konkursów, osiągnięć realizowanych przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w latach 2013-2018 zamieszczono w tabeli nr 16.

Tab.16. Wykaz działań edukacyjnych prowadzonych przez RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim w latach 2013-2018

Rok	Temat	Grupa docelowa	Cel
2013	Prowadzenie warsztatów szkoleniowych dla pracowników PGL LP w zakresie „Rozpoznawania chronionych gatunków roślin i grzybów przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000”	Dla pracowników Nadleśnictwa Kłodawa	Uzupełnienie inwentaryzacji chronionych i rzadkich gatunków głównie roślin i grzybów terenu Nadleśnictwa i ich rozpoznawanie w terenie. Poznanie gatunków do tej pory niezidentyfikowanych lecz potencjalnie mogących występować na terenie Nadleśnictwa.
	Zorganizowanie i prowadzenie szkolenia pn. „Procedury ocen oddziaływania na środowisko w teorii i praktyce”.	Dla jednostek samorządu terytorialnego województwa lubuskiego	Usystematyzowanie wiedzy pracowników administracji publicznej, rozwiązywanie problemów powstających w trakcie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
	Konkurs „Lubuskie dzieci radzą jak zbierać i segregować śmieci” w ramach projektu, pn. „Zielone Lubuskie”	Do dzieci i młodzieży oraz ich rodziców z placówek oświatowych z całego województwa lubuskiego.	Edukacja przyrodnicza, podnoszenie świadomości ekologicznej lokalnych społeczności
	Konkurs ogólnopolski „Las o każdej porze” zorganizowała kontynuację zadania „Zielone Lubuskie”.	Do dzieci i młodzieży oraz ich rodziców z placówek oświatowych z całego kraju.	Edukacja przyrodnicza, podnoszenie świadomości ekologicznej lokalnych społeczności
	Wojewódzkiego konkurs „Lider Lubuskiej Edukacji Ekologicznej 2012/2013”	Do placówek oświatowych z całego województwa lubuskiego	Edukacja przyrodnicza, podnoszenie świadomości ekologicznej lokalnych społeczności
2014	Zorganizowanie i prowadzenie szkolenia pn. „Dokument planistyczny jako narzędzie zrównoważonego rozwoju gmin i ochrony środowiska”.	Dla jednostek samorządu terytorialnego województwa lubuskiego.	Poprawa jakości dokumentów planistycznych przygotowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego.
2015	Udział w nagraniu audycji TV pt. „Las bliżej nas”	Dla dzieci i młodzieży	Kształtowanie świadomości ekologicznej oraz wrażliwości przyrodniczej dzieci i młodzieży
	Udział w realizacji programu - nagrania materiału filmowego - dotyczącego obszaru Natura 2000 Nietoperek PLH080003	Mieszkańcy regionu województwa lubuskiego	przekazanie informacji o hibernacji nietoperzy w obszarze Natura 2000 Nietoperek PLH080003
	Współorganizacja konkursu "Zdrowym być to zdrowo żyć"	Uczniowie Zespołu Kształcenia Specjalnego nr 1 w Gorzowie Wlkp.	Inicjatywa wychowywania młodego pokolenia w poczuciu odpowiedzialności za stan swojego zdrowia, pośrednio także za stan otaczającej przyrody, w tym zwrócenie uwagi na to co spożywamy.
	Współorganizacja w VII Wojewódzkim Przeglądzie Teatryków Ekologicznych „Zielony Kapturek”	Uczniowie Zespołu Kształcenia Specjalnego nr 1 w Gorzowie Wlkp.	promowania wśród dzieci i młodzieży idei dbałości o środowisko naturalne, kształtowania właściwych postaw proekologicznych, zdrowego stylu życia oraz rozwijania zainteresowań kulturą teatralną i literaturą.
	Prowadzenie szkolenia dot. szkód wyrządzanych w uprawach rolnych przez zwierzyne łowną i zwierzęta prawnie chronione	Pracownicy Urzędu Gminy Santok	Przedstawienie zakresu prawnego odpowiedzialności za szkody

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

	Prowadzenie szkolenia na Regionalnej naradzie szkoleniowej z zakresu ochrony lasu i ochrony przyrody	Pracownicy nadleśnictw województwa lubuskiego	Przedstawienie i omówienie tematyki związanej z art. 118, 118a oraz 118b ustawy o ochronie przyrody
	Wygłoszenie wykładu na Konferencji naukowej z okazji 30-lecia Łagowsko-Sulęcińskiego parku Krajobrazowego	Społeczność lokalna i regionalna oraz przedstawiciele instytucji i organizacji zajmujących się ochroną przyrody	Przedstawienie tematyki związanej z fauną ptaków Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego w latach 1985-2015
	Wygłoszenie referatów dotyczących procedury planistycznej i ochrony zieleni na seminarium szkoleniowym organizowanym przez Wojewodę Lubuskiego	Przedstawiciele organów administracji publicznej rządowej i samorządowej województwa lubuskiego	Przedstawienie uproszczonej formy procedury planistycznej oraz ukazanie znaczenia terenów zieleni w przestrzeni miejskiej
2016	Udział w XXIX edycji Konkursu "Mój Las"	Dla dzieci i młodzieży	Kształtowanie świadomości ekologicznej oraz wrażliwości przyrodniczej dzieci i młodzieży
	Uroczyste podsumowanie pracy kół LOP w 2015r	Dla dzieci i młodzieży	Troska organizatorów o wychowywanie dzieci i młodzieży w poczuciu odpowiedzialności za stan otaczającej przyrody
	Uroczyste podsumowanie konkursów LOP „Mój Las XXIX-edycja”, „Woda źródłem Życia”, „Nie wypalajmy traw”, „Poznajemy Przyrodę Polskę”	Dla dzieci i młodzieży	Rozbudzanie wśród młodego pokolenia zainteresowania pięknem przyrody, potrzebą jej ochrony oraz poznanie możliwości racjonalnego gospodarowania jej zasobami, tak aby zachować dziedzictwo przyrodnicze dla przyszłych pokoleń
	Wygłoszenie prelekcji na V podsumowaniu polowania na bobra w sezonie 2015/2016 dotyczącym ochrony zwierząt prawnie chronionych w aspekcie strat, jakie stanowią w środowisku naturalnym człowieka	Starosta Strzelecko-Drezdenecki, burmistrzowie, wójtowie, nadleśniczy	Przedstawienie zakresu prawnego odpowiedzialności za szkody
	Udział w programie edukacyjnym realizowanym razem z Gimnazjum Nr 6 w Gorzowie Wielkopolskim na terenie rezerwatu przyrody „Gorzowskie Murawy”	Dla dzieci i młodzieży	Poszerzenie wiedzy w zakresie roli, znaczenia i udostępnienia rezerwatów przyrody na przykładzie „Muraw Gorzowskich”
	Udział w nagraniu materiału filmowego dla TVP3 Gorzów Wlkp. na temat ochrony rybołowa	Mieszkańcy województwa lubuskiego	Poszerzenie wiedzy na temat ochrony rybołowa
	Wygłoszenie prelekcji na spotkaniu dotyczącym reintrodukcji sokoła wędrownego na terenie Nadleśnictwa Barlinek w latach 2001-2015	Pracownicy Nadleśnictwa Barlinek	Wymiana informacji i doświadczeń w zakresie ochrony sokoła wędrownego oraz rybołowa na terenie Nadleśnictwa Barlinek i woj. lubuskiego
	Wygłoszenie prezentacji pt. "Inwestycje - przyroda województwa lubuskiego"	Liga Ochrony Przyrody	Poznawanie cennych obiektów przyrodniczych rezerwatów przyrody, sposobów ich ochrony gospodarowania oraz przedstawienie informacji dot. bogactwa przyrodniczego woj. lubuskiego i rozwoju inwestycyjnego regionu
	Wygłoszenie prelekcji dotyczącej ochrony bobra oraz możliwości derogacji	ZO PZŁ w Gorzowie Wlkp.	Omówienie wybranych przepisów z ustawy o ochronie przyrody, Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie odstrzału redukcyjnego bobrów oraz treści porozumienia GDOŚ z Zarządem Krajowym PZŁ
2016	Wygłoszenie wykładu na	Mieszkańcy wsi Rudnica	omówienie biologii wilka oraz zagrożeń

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

	spotkaniu wiejskim na temat wilka		związanych z obecnością wilka
	Szkolenie pod tytułem „Procedury ocen oddziaływania na środowisko w świetle zmian ustawy ooś”,	pracownicy jednostek samorządu terytorialnego	Celem projektu realizowanego poprzez szkolenie pt. „Procedury ocen oddziaływania na środowisko w świetle zmian ustawy ooś” było usprawnienie przebiegu procedury ooś poprzez zwiększenie świadomości pracowników administracji publicznej zajmujących się ooś, podniesienie wartości merytorycznej wydawanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ponadto niniejsze szkolenie miało celu ograniczenie ryzyka błędów w postępowaniach administracyjnych związanych z oceną oddziaływania na środowisko.
	Konferencja "Ochrona krajobrazu obowiązek czy szansa na zrównoważony rozwój"	Przedstawiciele regionalnych dyrekcji ochrony środowiska, urzędów wojewódzkich, urzędów marszałkowskich, urzędów gmin, regionalnej dyrekcji lasów państwowych, generalnej dyrekcji dróg krajowych i autostrad, regionalnych biur gospodarki przestrzennej, parków narodowych i krajobrazowych, szkół wyższych, firm opracowujących dokumentację planistyczne oraz opracowania dotyczące środowiska (ekofizjografie, prognozy i raporty oddziaływania na środowisko), firm zajmujących się lokalizowaniem farm wiatrowych.	Poszerzenie wiedzy na temat podstawowych zagadnień dotyczących poszczególnych elementów tworzących krajobraz oraz znaczenie krajobrazu i jego zachowania w zrównoważonym rozwoju.
2017	Udział w wiadomościach TVP3 Gorzów, nt. ochrona rybołowa	Mieszkańcy woj. lubuskiego	Edukacja mieszkańców województwa lubuskiego, przedstawienie informacji na temat biologii rybołowa
	Udział w wiadomościach TVP3 Gorzów, nt. ochrona bociana białego	Mieszkańcy woj. lubuskiego	Edukacja mieszkańców województwa lubuskiego, przedstawienie informacji na temat ochrony bociana białego
	Przeprowadzenie szkolenia dotyczącego ochrony bobra oraz możliwości derogacji	ZO PZŁ w Zielonej Górze	Omówienie wybranych przepisów ustawy o ochronie przyrody, Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie odstrzału redukcyjnego bobrów oraz treści porozumienia GDOŚ z zarządem Krajowym PZŁ
	Przeprowadzenie konsultacji społecznych w formie spotkań dotyczących planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Odry	Nadleśnictwa, samorządy terytorialne, rolnicy	Omówienie celów i zadań ochronnych, podstaw prawnych, lokalnych korzyści płynących z ustanowienia obszaru Natura 2000, sposobów i możliwości gospodarowania na obszarze oraz przedstawienie sposobów nadzoru RDOŚ nad obszarem Natura 2000
	Przeprowadzenie szkolenia z rozpoznawania gatunków roślin i zwierząt "Zwiastuny wiosny"	Dla dzieci i dorosłych	Edukacja dzieci i dorosłych w zakresie rozpoznawania gatunków roślin i zwierząt, które można spotkać wiosną
	Współorganizacja konkursu - IX Wojewódzki Przegląd Teatrzyków Ekologicznych „Zielony Kapturek"	Uczniowie Zespołu Kształcenia Specjalnego nr 1 w Gorzowie Wlkp.	Promowania wśród dzieci i młodzieży idei dbałości o środowisko naturalne, kształtowania właściwych postaw proekologicznych, zdrowego stylu życia oraz rozwijania

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA EMAS ZA ROK 2018
REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

			zainteresowań kulturą teatralną i literaturą.
	Przeprowadzenie spotkania dotyczącego odstrzału bobra europejskiego	Starosta strzelecko-drezdenecki, burmistrzowie, wójtowie, nadleśnictwa	Podsumowanie realizacji zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim dot. odstrzału bobra w woj. lubuskim ze szczególnym uwzględnieniem pow. strzelecko-drezdeneckiego
	Przeprowadzenie spotkania dotyczącego odstrzału bobra europejskiego	Starosta strzelecko-drezdenecki, sołtysi, myśliwi, nadleśnictwa	Podsumowanie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim dotyczącego odstrzału bobra w woj. lubuskim oraz warunki wykonania odstrzału redukcyjnego bobra na terenach wyłączonych z zarządzenia
2018	Przeprowadzenie prelekcji podczas szkolenia pn. Ochrona lasu i ochrona przyrody dla specjalistów nadleśnictw RDLP	Przedstawiciele regionalnej dyrekcji lasów państwowych w Szczecinie	Interpretacja art. 118 ustawy o ochronie przyrody - zgłoszenie prowadzenia działań - problematyka oparta na wybranych przykładach. Poszerzenie wiedzy na temat ochrony rybołowa na wybranych obszarach Natura 2000 w RDLP w Polsce na przykładzie RDLP w Szczecinie
	Współorganizacja konkursu - X Wojewódzki Przegląd Teatryków Ekologicznych „Zielony Kapturek”	Uczniowie Zespołu Kształcenia Specjalnego nr 1 w Gorzowie Wlkp.	Promowania wśród dzieci i młodzieży idei dbałości o środowisko naturalne, kształtowania właściwych postaw proekologicznych, zdrowego stylu życia oraz rozwijania zainteresowań kulturą teatralną i literaturą.
	Wywiad dla TVP	Mieszkańcy woj. lubuskiego	Przedstawienie widzom zasobów przyrodniczych rezerwatu, tj. chronionych siedlisk i gatunków oraz możliwości jego eksploracji w związku z jego udostępnieniem poprzez wyznaczenie ścieżki pieszo-rowerowej.
	Stoisko podczas Flisu Nadodrzańskiego 2018	Mieszkańcy Sołectwa Gostchorze, Gmina Krosno Odrzańskie	Promowanie ochrony przyrody przez obsługę stoiska edukacyjno-informacyjnego RDOŚ w GW na terenie miejscowości Gostchorze dla flisaków i gości uczestników Flisu.
	Organizacja spaceru z Okazji Dnia Krajobrazu po rezerwacie przyrody „Gorzowskie Murawy”	Uczniowie szkół ponadpodstawowych	Przeprowadzenie edukacji w ramach „Dnia Krajobrazu” dot. zasad i możliwości realizacji działań ochronnych w rezerwacie przyrody gorzowskie Murawy i obszarze natura 2000 Murawy Gorzowskie.
	Wygłoszenie prelekcji podczas szkolenia "Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody"	szkolenie dla funkcjonariuszy policji województwa lubuskiego	Omówienie przepisów ochrony przyrody (m.in.. formy ochrony przyrody, sytuacji gdy drzewo jest siedliskiem gatunku chronionego)
	Przeprowadzenie szkolenia z zakresu ochrony strefowej gatunków chronionych	szużby terenowe Nadleśnictwa Międzyrzecz	Omówienie zasad wyznaczania stref ochrony ostoi
	Organizacja konferencji pn. "Nie taki wilk straszny, jak go malują",	szużby nadleśnictw, samorządy (gminy, powiaty), lekarze wet. (woj. i powiat.), LIR, LODR, LUW	Przekazanie wiedzy dot. sytuacji mogących powodować zagrożenie bezpieczeństwa człowieka powodowane obecnością wilka w środowisku, a także omówienie biologii wilka
	Uczestniczono w warsztatach naukowych w Niemczech poświęconych problematyce ochrony rybołowa na pograniczu polsko-niemieckim,		Prezentacja aktualnego stanu populacji rybołowa w województwie lubuskim oraz podejmowanych działań na rzecz ochrony gatunku i jego siedlisk w regionie Ziemi Lubuskiej.

Tab.17. Wykaz publikacji wydanych przez RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim w latach 2013-2018

Rodzaj publikacji	Tytuł publikacji	Rok wydania
Książka	Ochrona ptaków w mieście.	2013
Książka	Obszary Natura 2000 w województwie lubuskim.	2014
Broszura	Plany zadań ochronnych w pigułce na przykładzie obszarów Natura 2000 w województwie lubuskim.	2014
Książka	Rezerваты przyrody w województwie lubuskim.	2014
Książka	Ochrona rzadkich i zagrożonych gatunków ptaków szponiastych województwa lubuskiego.	2014
Książka	Lichenobiota województwa lubuskiego na terenach obszarów Natura 2000.	2016
Książka	Ochrona ptaków w mieście.	2016
Ulotka	Rezerwat Gorzowskie Murawy	2018

Wszystkie wydane publikacje przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim przekazywane są do bibliotek na terenie Polski zgodnie z obowiązującymi przepisami. Poza tym, publikacje i foldery przekazywane są nieodpłatnie m.in. jednostkom naukowym, szkołom, jednostkom samorządowym oraz zainteresowanym osobom. Publikacje wykorzystywane są również, jako nagrody w licznych konkursach i olimpiadach.

8. WYMAGANIA PRAWNE

Realizacja wymagań prawnych przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim jest podstawą jej funkcjonowania jako organu administracji rządowej niezespolonej. RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim realizuje zadania zgodnie z wymaganiami prawnymi. Rzetelnie wypełniamy nałożone prawem obowiązki, w tym obowiązki w zakresie sprawozdawczości środowiskowej z tytułu używania samochodów służbowych i 1 klimatyzatora (opłaty za korzystanie ze środowiska, raportowanie do bazy KOBIZE) oraz selektywnej zbiórki odpadów powstałych w wyniku naszej działalności i odpadów komunalnych zgodnie z regulacjami prawnymi obowiązującymi na terenie miasta Gorzów Wielkopolski.

Wszyscy pracownicy posiadają narzędzie do sprawdzania aktualnego stanu prawnego, poprzez dostęp do internetowego systemu informacji prawnej LEX, a także mają możliwość konsultacji z Radcą Prawnym. Pracownicy uczestniczą również w szkoleniach, celem m.in. poszerzenia wiedzy w zakresie interpretacji bądź planowanych zmian przepisów prawa.

Ponadto pracownicy mają elektroniczny dostęp do folderów znajdujących się na ogólnodostępnym serwerze, w których zamieszczane są zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

9. KOMUNIKACJA

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, pośrednio oddziałuje przez swoje decyzje na środowisko i życie społeczności lokalnej. W przypadku Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. komunikowanie musi być niezawodne zarówno w sferze wewnętrznej - wewnątrz organizacji, jak i zewnętrznej – w komunikowaniu się z mieszkańcami, przedstawicielami innych instytucji, jednostek samorządowych czy z mediami.

Skuteczna komunikacja wewnętrzna promuje zmiany, pomaga w zdobywaniu poparcia dla projektów wdrażanych wewnątrz organizacji na wszystkich szczeblach. Dzięki skutecznej komunikacji wyjaśniony zostaje pracownikom cel tych działań. Podstawowym sposobem komunikowania się w Urzędzie jest komunikacja bezpośrednia (werbalna), polegająca na prowadzeniu rozmów między pracownikami podczas zebrań, narad, w tym w obrębie komórek organizacyjnych, spotkań Kierownictwa z załogą, a także rozmów indywidualnych.

Plan Komunikacji w RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim koncentruje się na trzech kluczowych grupach:

- a) Dyrektor i Zastępca Dyrektora;
- b) Naczelnicy;
- c) Pracownicy Urzędu.

Najistotniejszymi kanałami przekazywania informacji wewnątrz instytucji RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim są:

- a) informowanie bezpośrednie:
 - spotkania Dyrektora z Naczelnikami wydziałów,
 - przekazywanie przez Naczelników informacji pracownikom,
 - bezpośrednia, nieformalna komunikacja pracowników z przełożonymi;
- b) informowanie pośrednie:
 - wewnętrzna sieć urzędowa - serwer,
 - służbowa poczta elektroniczna,
 - system elektronicznego obiegu dokumentów,
 - sieć telefoniczna,
 - tablica ogłoszeń,
 - korespondencja w formie tradycyjnej.

Ponadto informacje zamieszczane są na stronie internetowej i Biuletynie Informacji Publicznej przez osoby wyznaczone do tych zadań.

W ramach prowadzonej edukacji ekologicznej współpracujemy z placówkami oświatowymi, kultury i organizacjami pozarządowymi w zakresie prelekcji, uczestniczenia w komisjach konkursowych wiedzy o środowisku, a także wydawania publikacji o tematyce ekologicznej, dydaktycznej.

Poza współpracą z tymi placówkami, prowadzimy również edukację poprzez stronę internetową RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim, gdzie zamieszczane są informacje na temat środowiska, sposobów jego ochrony, a także istniejących na terenie województwa lubuskiego atrakcji przyrodniczych.

Ponadto pracownicy biorą udział w konsultacjach społecznych m.in. przy ustanawianiu planów zadań ochronnych, konferencjach i szkoleniach. Poza tym, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim uczestniczy w konferencjach, spotkaniach i imprezach kulturalnych organizowanych na terenie województwa lubuskiego przez różnego typu instytucje.

Kolejną formą komunikacji w relacji Klient - RDOŚ jest cotygodniowy dyżur pracownika, w trakcie którego Klienci mogą wnieść skargę lub złożyć wniosek. Dyżury odbywają się zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie ustalenia procedury organizacji przyjmowania, ewidencjonowania i rozpatrywania skarg i wniosków w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Regionalna Dyrekcja jest już rozpoznawalną jednostką o czym świadczy stałe zainteresowanie jej działalnością środków społecznego przekazu. Na bieżąco przygotowywane są odpowiedzi i stanowiska dla przedstawicieli prasy, a także udzielane są wypowiedzi telewizyjne i radiowe.

Chcąc zapewnić Państwu dostęp do informacji o naszej działalności i naszym wpływie na środowisko zapraszamy do zapoznania się z informacjami zawartymi na stronie internetowej www.gorzow.rdos.gov.pl lub do kontaktu z Pełnomocnikiem ds. EMAS:

Dagmara Bradacz – telefon: 887 101 305.

10. OŚWIADCZENIE WERYFIKATORA ŚRODOWISKOWEGO

RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim, jako mała organizacja, korzysta z odstępstwa przewidzianego w art. 7 rozporządzenia EMAS, co oznacza, że uzyskuje walidację deklaracji środowiskowej przez weryfikatora środowiskowego co dwa lata.

Ryc.7. Oświadczenie weryfikatora środowiskowego

OŚWIADCZENIE WERYFIKATORA ŚRODOWISKOWEGO W SPRAWIE CZYNNOŚCI WERYFIKACYJNYCH I WALIDACYJNYCH

Biuro Certyfikacji Systemów Zarządzania Polskiego Rejestru Statków S.A.
o numerze rejestracji weryfikatora środowiskowego EMAS nr PL-V- 0006 akredytowane
w odniesieniu do zakresu 84 (kod NACE) oświadczam, że przeprowadziło weryfikację, czy cała
organizacja o której mowa w deklaracji środowiskowej organizacji:

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim

Adres: **ul. Jagiellończyka 13, 66-400 Gorzów Wielkopolski**

o nr rejestracji: **PL 2.08-003-59**

spełnia wszystkie wymogi Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE)
nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009r. dotyczące dobrowolnego udziału organizacji
w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).

Podpisując niniejszą deklarację oświadczam, że:

- weryfikacja i walidacja zostały przeprowadzone w pełnej zgodności z wymogami rozporządzenia (WE) nr 1221/2009,
- wyniki weryfikacji i walidacji potwierdzają, że nie ma dowodów na brak zgodności z mającymi zastosowanie wymaganiami prawnymi dotyczącymi środowiska,
- dane i informacje zawarte w deklaracji środowiskowej środowiskowej odnoszące się do działalności całej organizacji dają rzetelny, wiarygodny i prawdziwy obraz całej działalności organizacji w zakresie podanym w deklaracji środowiskowej.

Niniejszy dokument nie jest równoważny z rejestracją w EMAS. Rejestracja w EMAS może być dokonana wyłącznie przez organ właściwy na mocy rozporządzenia (WE) nr 1221/2009. Niniejszego dokumentu nie należy wykorzystywać jako oddzielnej informacji udostępnianej do wiadomości publicznej.

Data wydania oświadczenia: **22.08.2019**

Miejsce wydania oświadczenia: **Gdańsk**

Papiński
Jacek Papiński
Dyrektor Pionu Certyfikacji PRS S.A.

11. SPIS TABEL

TAB. 1. OKREŚLENIE CZYNNIKÓW ZEWNĘTRZNYCH I WEWNĘTRZNYCH ORAZ ZAINTERESOWANYCH STRON.....	13
TAB. 2. ASPEKTY ŚRODOWISKOWE.....	18
TAB. 3. ZNACZĄCE ASPEKTY ŚRODOWISKOWE POŚREDNIE (ZGODNIE Z PRZEGLĄDEM ŚRODOWISKOWYM (MAJ 2019 R.).....	21
TAB. 4. ROZLICZENIE NAJWAŻNIEJSZYCH CELÓW ZAPLANOWANYCH NA 2018 R.	25
TAB. 5. NAJWAŻNIEJSZE CELE ŚRODOWISKOWE NA 2019 R. ZGODNE Z PLANEM DZIAŁALNOŚCI RDOŚ W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM NA ROK 2019.	29
TAB. 6. MIERNIKI REALIZACJI CELÓW ŚRODOWISKOWYCH W LATACH 2016, 2017, 2018.	31
TAB. 7. EFEKTYWNOŚĆ ŚRODOWISKOWA W ZAKRESIE WYDAWANYCH DECYZJI, POSTANOWIEŃ W ODNIESIENIU DO ZNACZĄCYCH ASPEKTÓW POŚREDNICH WYZNACZONYCH W WZŚ	36
TAB. 8. EFEKTYWNOŚĆ ŚRODOWISKOWA W ZAKRESIE WYDAWANIA DECYZJI, POSTANOWIEŃ DLA ZNACZĄCYCH ASPEKTÓW POŚREDNICH WYZNACZONYCH W WPN	36
TAB. 9. WSKAŹNIK EFEKTYWNOŚCI ŚRODOWISKOWEJ W ODNIESIENIU DO JAKOŚCI WYDAWANYCH DECYZJI.	37
TAB. 10. WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW EFEKTYWNOŚCI ŚRODOWISKOWEJ.....	39
TAB. 11. WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW EFEKTYWNOŚCI ŚRODOWISKOWEJ.....	39
TAB. 12. WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW EFEKTYWNOŚCI ŚRODOWISKOWEJ – ZUŻYCIE ETYLINY W MG.	41
TAB. 13. WARTOŚĆ WSKAŹNIKÓW EFEKTYWNOŚCI ŚRODOWISKOWEJ – EMISJA CO ₂ , SO ₂ , NO _x , PM W KG/ROK.	42
TAB. 14. WYTWORZONE ODPADY W LATACH 2015 – 2018.	43
TAB. 15. WYKAZ PRZYJĘTYCH PLANÓW ZADAŃ OCHRONNYCH DLA OBSZARÓW NATURA 2000 (STAN NA 2018 ROK).....	44
TAB.16.WYKAZ DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH PROWADZONYCH PRZEZ RDOŚ W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM W LATACH 2013-2018.....	49
TAB.17. WYKAZ PUBLIKACJI WYDANYCH PRZEZ RDOŚ W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM W LATACH 2013-2018	53

12. SPIS RYSUNKÓW

RYC. 1. LOKALIZACJA SIEDZIBY RDOŚ W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM	5
RYC. 2. STAN ZATRUDNIENIA W LATACH 2009-2018.....	7
RYC. 3. SCHEMAT ORGANIZACYJNY RDOŚ W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM	10
RYC. 4. POLITYKA ŚRODOWISKOWA RDOŚ W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM	12
RYC. 5. WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI ŚRODOWISKOWEJ DLA OBSZARÓW NATURA 2000	40
RYC. 6. WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI ŚRODOWISKOWEJ DLA REZERWATÓW PRZYRODY	40
RYC. 7. OŚWIADCZENIE WERYFIKATORA ŚRODOWISKOWEGO	57